

«Тасдиқ шудааст»
Бо Фармони и.в. Директори
ЧДММ«Ташкилоти суғуртавии Меҳрубон»
_____ А.Азамов
«___» _____ 20__ сол

ҚОИДАҲОИ СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ ВОСИТАҲОИ НАҚЛИЁТИ АВТОМОБИЛӢ

Душанбе – 20__ сол

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1.Қоидаҳои суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ (минбаъд «Қоидаҳо» ё «Қоидаҳои суғурта» номида мешаванд) мутобиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, шартҳоеро дар бар мегирад, ки дар асоси он Суғуртакунанда бо Суғурташаванда шартномаи суғуртавиरो ба имзо мерасонад (шартномаи маҷмӯъии суғуртаи ВН, таҷҳизоти иловагии ВН, ҷавобгарии ихтиёрии граждании соҳибони ВН, ҳаёт ва саломатии ронанда ва мусофирони ВН, полисҳои суғуртавӣ).

1.2.Суғурта дар асоси Қоидаҳо амалӣ гардида, ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ муносибатҳоро оид ба ҳифзи манфиатҳои молумулкии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ифода менамояд.

1.3.Шартномаи суғурта байни Суғуртакунанда ва Суғурташаванда мутобиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаҳои суғурта ба имзо расонида мешавад.

1.4.Шартномаи дар асоси Қоидаҳо баста шуда, дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон амал менамояд, агар тартиби дигар бо шартнома пешбинӣ нашуда бошад, ба истиснои қаламрави амалиётҳои низомӣ, ҷанги шаҳрвандӣ, ҳолатҳои ғавқуллода, ҳама гуна ошубҳои халқӣ ва корпартоиҳои оммавӣ.

1.5.Тибқи Қоидаҳо метавонад чунин шахс Суғурташаванда бошад:

- соҳиби воситаи нақлиёт (шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ);
- шахси дигаре, ки воситаи нақлиётро дар асоси шарномаи иҷора, шартномаи лизинг, ваколатнома ва асоси дигари қонунӣ истифода бурда, дар бенуқсон нигоҳ доштани ВН манфиатдор мебошад.

1.6.Ҳангоми ба имзо расидани Шартномаи суғурта бо шартҳои дар Қоидаҳои суғурта пешбинишуда, шартҳои мазкур қисми ҷудонашавандаи Шартномаи суғурта буда, барои иҷроиши Суғурташаванда, Суғуртакунанда, Шахси суғурташуда ва Ҷоидагиранда ҳатмӣ мегарданд, агар дар Шартномаи суғурта тартиби дигаре пешбинӣ нагардида бошад. Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳуқуқ доранд ҳама гуна иловаҳо, истисно, истилоҳро ба Шартномаи суғурта, ки қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, ворид намоянд, муқаррароти ҷудогонаи Қоидаҳоро аз матни Шартномаи суғурта бо қайд намудани онҳо дар матни Шартномаи суғурта, хориҷ намояд.

1.7.Шартномаи суғурта дар асоси Қоидаҳо дар сурате басташуда эътироф мегардад, агар дар Шартнома бевосита дар хусуси татбиқи онҳо қайд шудааст ё ба он замима гардида бошанд. Ба Суғурташаванда

супурдани Қоидаҳо ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта бо қайд дар Шартномаи суғурта (Полис) тасдиқ карда мешавад.

2. МАҲУМҲОИ АСОСӢ

Санади муоинаи пеш аз суғуртаи ВН – ҳуҷҷатест, ки аз тарафи намояндаи Суғуртақунанда тартиб дода шуда, аз ҷониби ҳарду тараф имзо карда мешавад ва маълумотҳои зеринро дар бар мегирад:

Ронанда - шахсе, ки ягон намуди воситаи нақлиётро идора мекунад. Ба ронанда таълимгиранда, таълимдиҳанда ҳангоми таълими рондани воситаи нақлиёт ва қабулқунандаи имтиҳони амалии идора кардани он баробар доништа мешаванд.

Фоидагиранда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст.

Шартномаи суғурта – шартномае, ки тибқи он суғурташаванда уҳдадор аст, ҳаққи суғуртавино пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст, ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавии бо шартнома пешбинишуда ба суғурташаванда ё шахси сеюм (фоидагиранда), ки ба фоидаи ӯ шартнома баста шудааст, пардохти суғуртавино (ҷуброни суғуртавино) анҷом диҳад.

Таҷҳизоти иловагӣ (ТИ) – механизмҳо, дастгоҳҳо, ҷиҳозҳо, асбобҳо, таҷҳизоти дигар, асбобу анҷомҳо доништа мешаванд, ки ба воситаи нақлиёт ба тариқи статсионарӣ васл карда шудаанд ва ба маҷмӯи таҳвили ВН тибқи ҳуҷҷатҳои корхонаи истехсолқунанда ворид намешаванд, инчунин шартномаи хариду фурӯш, шартномаи таҳвил ва ҳуҷҷатҳои дигаре, ки нисбати маҷмӯан мучаҳҳаз будани воситаи нақлиёте, ки суғурта карда мешавад ишора мегардад ва ё дар Санади муоинаи пеш аз суғуртаи ВН аз ҷониби тарафҳо ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ эътироф гардидааст.

Воситаи нақлиёти автомобилӣ – воситаи нақлиёте, ки тавассути муҳаррик ба ҳаракат дароварда мешавад. Ин истилоҳ ба тракторҳо, мошинҳо ва механизмҳои худгард, ҳамчунин троллейбусҳо ва воситаҳои нақлиёти муҳаррики барқӣ дошта, ки дорои суръати ҳаракати ниҳоии конструктивиӣ беш аз 50 км/соат мебошанд, паҳн мегардад.

Шахси суғурташуда – шахси воқеӣ, ки ба фоидаи ӯ шартномаи суғуртаи шахсӣ баста шудааст ва ё шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки бо шартномаи суғуртаи ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ, ҷавобгарии ӯ суғурта карда шудааст.

Мусофир - шахс ба ғайр аз ронанда, ки дар дохили воситаи нақлиёт (дар болои он) қарор дорад, инчунин шахсе, ки ба воситаи нақлиёт ворид (савор) мешавад ё аз воситаи нақлиёт мефарояд, аммо ба идораи он алоқа надорад.

Огоҳкунии хатгӣ – интиқоли ҳуҷҷат (ариза, огоҳнома ва ҳуҷҷатҳои дигар) шахсан ба намояндаи Суғуртақунанда (Суғурташаванда, намояндаи ӯ), инчунин ба воситаи факс, алоқои электронӣ ё воситаи дигари алоқа, ки имконияти аниқ муайян кардани он, ки ҳуҷҷат аз Суғуртақунанда \ Суғурташаванда ё намояндаи ӯ ворид гардидааст ва вақти воридшавии онро дарҷ менамояд.

Талафи пурра – нуқсондоршавии ВН суғурташуда ва \ ё таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ, ки ҳангоми он арзиши таъмири барқароркунии он аз 75% -и арзиши суғуртавӣ аз рӯи «Зарари қисмӣ» барзиёд мебошад, фаҳмида мешавад.

Муҳлати суғурта – муҳлати муайяннамудаи Шартномаи суғурта, ки дар марҳилаи он, Суғуртақунанда уҳдадориро оид ба амалинамоии ҷуброни (пардохти) суғуртавӣ ба зимма мегирад.

НХТВН– нуқтаи хизматрасонии техникийи воситаи нақлиётҳо.

Суғурташаванда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст.

Мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) – маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртақунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд.

Маблағи суғуртавӣ – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳоии масъулияти ташкилоти суғуртавиरो (азнавсуғуртақуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад.

Ҷуброни суғуртавӣ – маблағе, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртақунӣ) тибқи шартномаи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ барои пӯшонидани зарари ба молу мулки суғурташуда расонида пардохт менамояд.

Пардохти суғуртавӣ – маблағи пулӣ, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртақунӣ) ба суғурташаванда (фоидагиранда) дар доираи маблағи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба шахси суғурташуда мепардозад.

Полиси суғуртавӣ – ҳуҷҷате, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиरो оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд.

Хавфи суғуртави – ҳодисаи эҳтимоли, ки дар ҳолати рух додани он суғурта анҷом дода мешавад.

Ҳодисаи суғуртави – воқеае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртави (азнавсуғуртакуни) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртави (пардохти ҷуброни суғуртави) анҷом диҳад.

Тарифи суғуртави – арзиши воҳиди рӯйпӯшкунии суғуртави.

Суғуртакунада – Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди «Ташкилоти суғуртави Мехрубон» (ҶДММ “ТС Мехрубон”), ки дар асоси иҷозатномаи аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ додашуда ғайрифаъолияти суғуртави амалӣ менамояд, бо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ Шартномаи суғуртави ба имзо мерасонад. Шартномаи суғуртаро аз номи Суғуртакунада филиалҳо, намояндагиҳо, инчунин гумоштаҳои ваколатдори суғуртави ва брокерҳо (шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ) дар асоси Шартнома ва ё ваколатномаҳои дахлдор ба имзо мерасонанд.

ВН нуқсондори техникӣ – ВН, ки ҳолати техникий он ақалан ба яке аз талаботи ҳуҷҷати (дастурамали) истифодабарии техникий он мувофиқат намекунад.

Воситаи нақлиёт -механизме, ки барои бо роҳҳои интиқол намудани одамон, бор ё таҷҳизоти дар болои он васлшуда таъин шудааст.

Франшиза – қисми зарари дар шартномаи суғурта пешбинишудаи Суғурташаванда (фоидагиранда), ки аз ҷониби Суғуртакунада ҷои ҷуброн нест. Агар шарт дигар бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, франшизаи ғайришарти (тарҳшаванда) дар шакли фоиз аз маблағи суғуртави, инчунин дар ҳаҷми мутлақ муқаррар карда мешавад.

Франшизаи шартӣ – зарари дар натиҷаи фарорасии ҳодисаи суғуртави расида, ки аз андозаи муқарраргардидаи франшиза барзиёд намебошад, аз ҷониби Суғуртакунада ҷуброн карда намешавад. Ҳангоми аз андозаи муқаррарнамудаи франшиза шартӣ, барзиёд будани зарари дар натиҷаи фарорасии ҳодисаи суғуртави расида, зарар дар ҳаҷми пуррааш ҷуброн карда мешавад.

Франшизаи ғайришарти – зарари дар натиҷаи фарорасии ҳодисаи суғуртави ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) расида, танҳо дар қисмати аз андозаи муқаррарнамудаи франшизаи барзиёд будан аз ҷониби Суғуртакунада ҷуброн карда мешавад (ҷавобгарии Суғуртакунада бо ҳаҷми зарар ва тарҳи франшиза муайян карда мешавад).

Зарари қисман – нуқсондоршавии ВН суғурташуда ва ё таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи рух додани ҳодисаи суғуртави, ки ҳангоми он арзиши таъмири барқароркунӣ он аз 75% арзиши суғуртави аз рӯи хавфи мазкур зиёд набошад.

Зарар – маҷмӯи хавфҳои «Талафи пурра» ва «Зарари қисмӣ» мебошад, ки агар дигар ҳолатҳо бо Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, хавфи вайрон шудан ё талаф ёфтани ВН, қисми алоҳидаи он, агрегатҳо, бастҳо дар натиҷаи ҳодисаи дар роҳу нақлиёт ба вучуд омада (минбаъд ҲРН номида мешаванд), сӯхтор, тарқиш, ҳолати фавқуллодаи табиӣ (офатҳои табиӣ), афтидан/расидани ҷисмҳои бегона, аз тарафи ҳайвонот, бо ҳаракатҳои ғайриҳуқуқии шахсони сеюм вайрон карда шудааст (дар шарҳи мафҳуми мазкур тибқи Кодексҳои ҷиноятӣ ва ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон) гум кардани ВН, қисмҳои алоҳида, агрегатҳо, бастаҳои ВН дар натиҷаи дуздӣ (ғоратгарӣ, роҳзанӣ)-ро дар бар мегирад.

Дуздида бурдан – гум шудани воситаи нақлиёт дар натиҷаи дуздӣ (дӯздӣ, ғоратгарӣ, роҳзанӣ).

Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт – ҷавобгарии Суғурташаванда ё шахсоне, ки онҳоро Суғурташаванда ба идоракунии ВН роҳ додааст ва онҳо дар Шартномаи суғурта (Полис) қайд шудаанд, назди шахсони зарардида барои зарари молу мулкӣ ё ҷисмонии расонидашуда, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои ногаҳонӣ (ҲРН) ҳангоми истифодабарии ВН суғурташуда аз тарафи Суғурташаванда ё шахси (шахсони) ваколатдори ӯ ба вуқӯъ омадааст, масъул мебошад.

Ҳодисаи нохуш – ҳолате дар натиҷаи ҲРН, сӯхтор, тарқиш, офати табиӣ, афтидани ҷисмҳои бегона, вайрон кардани ВН аз тарафи ҳайвонот, пурра гум кардани қобилияти меҳнатӣ(маъҷубӣ) ё вафоти ашхоси Суғурташуда ба вучуд меояд.

Ҳодисаи роҳу нақлиёт (ҲРН) – ҳодисае, ки дар чараёни ҳаракати ВН суғурташуда ва бо иштироки он (пахш кардан, чаппа шудан, бархӯрдан ва ғ.) ба вучуд омадааст, аз он ҷумла бо дигар воситаи нақлиёти механикӣ дар таваққуфгоҳ вайрон карда шудааст.

3. ОБЪЕКТИ СУҒУРТА

3.1. Объекти суғурта ин манфиатҳои молумулкии Суғурташаванда, ки ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад (дар қисми суғуртаи шахсӣ- Шахсони суғурташуда) ва бо ҳолатҳои зерин алоқаманданд:

- соҳибӣ, истифодабарӣ, ихтиёрдорӣ воситаи нақлиёт, таҷҳизоти иловагии суғурташуда бинобар гум, вайрон ё несту нобуд шудани (дуздида бурдан, тасарруф) воситаи нақлиёт ва \ ё таҷҳизоти дар он иловатан васл гардида;

- бо кам гардидани даромад ва \ё хароҷоти иловагӣ бинобар гум кардани қобилияти меҳнатӣ, вафоти ронанда ё мусофирони дар воситаи нақлиёти суғурташуда қарордошта дар натиҷаи сар задани ҳодисаҳои дар Қоидаи мазкур номбаршуда;

- бо ӯҳдадории Суғурташаванда тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории граждани Чумҳурии Тоҷикистон ҷуброн кардани зараре, ки ба ҳаёт, саломатӣ ё амволи Шахсони зарардида ҳангоми истифодаи ВН суғурташуда расонида шудааст, ба истисноӣ:

- ҷавобгарӣ дар назди ронанда, мусофирон, ки дар воситаи нақлиёти суғурташуда қарор доранд;

- ҷавобгарию ронанда барои зарари ба воситаи нақлиёти таҳти идорааш қарордошта ва \ ё ядаки он, боре, ки кашонида мешавад, таҷҳизоте, ки ба он васл шудааст, амволи дигар расонидашуда;

- зараре, ки ба молумулки шахси барои зарари расида масъул расонида шудааст.

- ба Суғурташаванда ҷуброн кардани хароҷоти судӣ ва ғайрисудӣ, ки бо фарорасии ҷавобгарию барои ба Шахсони зарардида (Ғоидагиранда) расонидани зарар дар ҳаҷми пурра ё ҳангоми дар шартномаи суғурта муқаррар шудани доираи ҷуброни хароҷот, дар доираи ҳудуди муқарраршуда алоқаманд мебошад.

3.2. Дар асоси Қоидаҳо чунин воситаҳои нақлиёт ба суғуртакуни қабул мешаванд:

- воситаи нақлиёте, ки барасмиятдарории гумрукиро гузашта, ба тариқи муқаррарнамудаи қонунгузории Чумҳурии Тоҷикистон харидорӣ шудааст;

- ба ҳудуди Чумҳурии Тоҷикистон аз хориҷи кишвар овардашуда, дар қайди базаи итилоотии мақомотҳои ваколатдори давлатии Чумҳурии Тоҷикистон ва \ё Интернет ҳамчун қаблан дуздидашуда намебошад;

- дар ҳолати коршоямии техникӣ қарор дошта, вайроншавии ночизи механикӣ ва зангзанӣ дошта, барои истифодабарӣ дар роҳҳои таъиноти умумӣ иҷозат дода шудааст;

- дар мақомоти БДА ва дигар мақомотҳои ваколатдоре, ки бақайдгирии воситаҳои нақлиётро анҷом медиҳанд, ба қайд гирифта шудааст;

- таҷҳизоти иловагии ВН, ки дар ариза дар бораи суғуртакуни ва дар варақаи азназаргузаронии ВН дарҷ шудааст.

ТИ алоҳида аз воситаи нақлиёте, ки дар он васл шудааст суғурта карда намешавад. Агар тибқи Қоидаи мазкур нисбати ТИ шартҳои

махсус пешнибӣ нашуда бошанд, он гоҳ нисбати суғуртаи ТИ шартҳои Қоидаҳо оид ба суғуртаи ВН паҳн мегарданд.

Барои мутобиқати ВН ба талаботҳои пешниҳоднамудаи Суғуртакунанда, Суғурташаванда масъул мебошад.

Аз рӯи Шартномаи суғурта, ки бо вайронкунии талаботи зикргардида нисбати ВН баста шудааст, Суғуракунанда масъул намебошад, аз он ҷумла оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ, дар сурате агар Суғуртакунанда дар бораи ҷунин вайронкуниҳо ҳангоми бастании Шартномаи суғурта огоҳӣ набошад.

Воситаи нақлиёте, ки нуқсонҳо дорад ва ӯ занг задааст ба суғурта танҳо бо шарте қабул карда мешавад, агар ҷунин нуқсонҳо ва ё зангзанӣ аз ҳисоби Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) бартараф карда шуда (яқин бартарафкунии ҳама гуна нуқсонҳои ҷузъҳою қисмҳои эҳтиётии шишагин ё пластикиро пешбинӣ менамояд), ба азназаргузарони такрорӣ пешкаш карда шудааст.

Воситаи нақлиёте, ки нусхаи Шаҳодатномаи бақайдгирии воситаи нақлиётро дорад, суғурта карда намешавад, агар дигар шартҳо бо созиши иловагӣ ба шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

3.3. Ҷавобгариҳои шаҳравандӣ барои расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва ӯ амволи шахсони сеюм.

3.4. Ҳаёт ва саломатии ронанда ва мусофирони ВН, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд.

3.5. Резинаҳои чархҳо, ки ба маҷмӯи таҳвили ВН тибқи ҳуҷҷатҳои корхонаи истеҳсолкунанда дохил мешаванд, суғурта карда мешаванд. Агар дар санади муоинаи пеш аз суғурта, Суғурташаванда дигар тамға, тамсила ва андозаи резинаҳои чархиро нисбат ба ҳуҷҷатҳои корхонаи истеҳсолкунанда пешниҳод намояд, он гоҳ танҳо резинаҳои дар санади азназаргузарони пеш аз суғурта қайдшуда, суғурта карда мешаванд. Агар дигар ҳолат бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, онгоҳ вобаста ба ҳавфи «Автокаска» зиёда аз як маҷмӯи резинаҳои чархҳо суғурта карда намешаванд. Дуввум ва маҷмӯи пас аз он ҳангоми ба миён омадани зарурат алоҳида аз рӯи ҳавфи «Таҷҳизоти иловагӣ» суғурта карда мешаванд.

4. СУБЪЕКТИ СУҒУРТА

4.1. Тибқи Қоидаҳои мазкур субъекти суғурта Суғуртакунанда, Суғурташаванда, Ҷоидагиранда эътироф карда мешаванд.

4.2. Ба сифати Суғуртакунанда ҶДММ «ТС Мехрубон», ки барои амалӣ намудани намуди дахлдори суғурта иҷозатнома (литсензия) дорад, баромад мекунад.

4.3. Суғурташаванда шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба ҳисоб мераванд, ки бо Суғуртақунонда шартномаи суғуртавино бастаанд.

4.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад дар мавриди бастании шартномаи суғурта шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро барои гирифтани пардохти суғуртавӣ тибқи шартномаи суғурта Қоидагиранда таъин намояд.

5. ҲОДИСАИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Мутобиқи Қоидаҳои мазкур метавонанд хавфҳои зерин суғурта карда шаванд:

5.1.1. Зарар;

5.1.1.1. Аз рӯи хавфи «Талафи пурра» ва «Зарари қисман» маблағҳои гуногуни суғуртавӣ муқаррар карда мешаванд.

5.1.1.2. Дар Шартномаи суғурта ҳар ду хавф, ки ба хавфи «Зарар» дохил мешаванд ё яке аз онҳо суғурта карда мешавад.

5.1.2. **Дуздида бурдан** - гум шудани воситаи нақлиёт дар натиҷаи дӯздӣ, ғоратгарӣ, роҳзанӣ;

5.1.3. **Автокасқо** – маҷмӯи хавфҳои «Зарар» ва «Дуздида бурдан»;

5.1.3.1. Агар агрегатҳо ва қисмҳои ВН то оғози амали шартномаи суғурта вайрон шудаанд ва дар Санади муоинаи пеш аз суғурта дарҷ ёфтаанд, таъмири барқароркунии ё ивази онҳоро то сар задани ҳодисаи суғуртавӣ Суғурташаванда ба Суғуртақунонда ВН таъмиршударо барои муоина пешниҳод накардааст ва агар дигар ҳолат бо Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) пешбинӣ нашуда бошад мепардозад. Агар Суғурташаванда қисмҳои таъмиршударо, ки дар лаҳзаи суғуртақунони вайрон карда шудаанд, барои муоина то фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ пешниҳод карда бошад, Суғуртақунонда аз рӯи Шартномаи суғурта дар ҳаҷми пурра масъул мебошад.

5.1.3.2. Ҳангоми мавҷуд будани талаби Суғуртақунонда оиди дар ВН, ки суғурта карда мешавад васл кардани дастгоҳи зидди дуздида бурдани ВН, давраи суғурта аз рӯи хавфи «Дуздида бурдан» нисбати ҷунин ВН, агар дигар ҳолат бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, аз лаҳзаи дар ВН васл кардани дастгоҳи зидди дуздида бурдан ва ба хизматрасонии муштарӣ дохил намудани он (агар сохтори мазкур хизматрасонии муштариро пешбинӣ кунад), ки дар минтақаи суғурта амал менамояд, оғоз меёбад.

5.1.3.3. Далели васлкунии низоми зидди дуздида бурдан ва ба хизматрасонии муштарӣ дохил намудани ВН аз тарафи Суғурташаванда бояд, ки бо ҳуҷҷатҳо тасдиқ карда шаванд

5.1.4. **Таҷҳизоти иловагӣ;**

5.1.5. Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт;

5.1.6. Ҳодисаи нохуш.

6. ХАВҒҲОИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Аз рӯи шартномаи суғурта хавфи ҷавобгарии граждании худӣ Суғурташаванда ва шахсоне, ки воситаи нақлиётро аз рӯи ваколатнома ё дар асоси дигари қонунӣ истифода мебаранд ва дар шартнома (полис) ҳамчун шахсе, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст, суғурташуда доништа мешавад.

6.2. Тибқи Қоидаҳои суғурта ҳодисаҳои зерин ҳодисаҳои суғуртавӣ эътироф карда мешаванд:

6.2.1. Талаф ёфтани ва ё нуқсондоршавии ВН, қисмҳои алоҳидаи он, агрегатҳои бандҳо, инчунин таҷҳизоти иловагии дар он васлшуда дар натиҷаи:

6.2.1.1. ҳодисаи роҳу нақлиёт (ҲРН);

6.2.1.2. ҳолатҳои ғавқуллодаи (падидаҳои) табиӣ;

Зери мафҳуми ҳолатҳои ғавқуллодаи (падидаҳои) табиӣ фаҳмида мешаванд:

- заминчунбӣ (тақони зеризаминӣ ва ҷунбиши қабати болои замин, ки дар натиҷаи ногаҳон аз ҷои худ бечошавӣ ва кафидани қишри замин ё мантияи болои Замин ба вучуд омада, ба масофаи дароз дар намуди ҷунбишҳои чандир мегузаранд);

- ғурӯравӣ (қанда шудан ва афтидани маҷмӯи калонҳаҷми ҷинсҳои кӯҳӣ аз нишебҳои ҷариҳои кӯҳ, водии дарё ва соҳили баҳр, ки аз ҳисоби суст гардидани пайвасти ҷинсҳои кӯҳӣ зери таъсири ҷараёни шамол, ҳаракати обҳои боло ва зеризаминӣ ба вучуд меоянд);

- лағжиш-яриҷ (ҷойивазкунии маҷмӯи ҷинсҳои кӯҳӣ аз болои нишебҳои зери таъсири вазни худ ва сарбории иловагӣ дар натиҷаи шуста бурдани нишебӣ), намнокии барзиёд, тақони сейсмологӣ;

- падидаҳои хавфноки гидрологӣ, алаҳусус обҳезӣ- тӯфони об (зери об мондани минтақа, ғарқшавӣ, ки офати табиӣ мебошад);

- падидаҳои хавфноки метеорологӣ, алаҳусус тундбод, тӯфон, гирдбод, зарбаи барқ, жола;

Ғарорасии як ё якҷанд ҳодисаҳои дар боло номбаршуда, ки ба расонидани зарар дар натиҷаи ҳолатҳои ғавқуллодаи (падидаҳои) табиӣ оварда мерасонанд ва ба вучуд омадани он аз ҷониби ҳадамотҳои дахлдори метеорологӣ ва дигар мақомотҳои ваколатдори салоҳиятдор тасдиқ карда шудааст аз рӯи хавфи «Зарар» танҳо дар сурате ҳодисаи

суғуртавиъ эътироф мегарданд, агар бевосита сабаби ба воситаи нақлиёти суғурташуда расонидани зарар гарданд.

6.2.1.3. сӯхтор ё таркиш, ба истиснои ҳодисае, ки дар натиҷаи ҳама гуна вайроншавии ВН ба вучуд омадааст (ба ғайр аз ХРН), агар дигар шартҳо бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад;

6.2.1.4. амалҳои ғайриҳуқуқии шахсони сеюм;

Тибқи Қоидаҳои мазкур тамоми шахсон, ба истиснои соҳибони (ҳамсоҳибони) ВН суғурташуда, хешовандони наздики ӯ, кормандони Суғурташаванда ва мусофирони ВН шахсони сеюм дониста мешаванд.

6.2.1.5. афтидани ҷисмҳои бегона, аз он ҷумла барфу ях;

6.2.2. Вайрон кардани қисмҳои беруна (дарунаи) ВН аз тарафи ҳайвонот;

6.2.3. Дуздида бурдани ВН ва \ё ТИ, ки дар он васл карда шудааст;

6.2.4. Расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва амволи шахсони сеюм ҳангоми истифодабарии ВН суғурташуда;

6.2.5. Зарари ҷисмонии ронанда ва \ё мусофирон, ки дар натиҷаи ҳодисаи нохуш ҳангоми дар ВН суғурташуда қарор доштанишон расида ва он ба таъини маъҷубӣ ё вафотшуда эълон кардан дар натиҷаи ба вучуд омадани ҳодисаҳои дар Қоидаҳо қайдшуда оварда расонидааст;

6.3. Аз рӯи хавфҳои «Дузидан» ва «Зарар» воситаҳои нақлиёт дар маҷмӯи таҳвили ВН тибқи ҳуҷҷатҳои корхонаи истехсолкунанда ва хусусиятҳои дар он овардашуда, дар сурати мавҷуд набудани онҳо, дар маҷмӯи дар санади муоинаи пеш аз суғуртаи ВН қайдшуда суғурта карда мешаванд. Маҷмӯи асбобҳо, доруқуттӣ, оташхомӯшқунак, нишонаи таваққуфи садамавӣ, воситаҳои муқаррарии зидди дуздида бурдан ба суғуртакунӣ аз рӯи хавфҳои «Дузидан» ва «Зарар» дар сурате қабул намегарданд, агар онҳо аз тарафи корхонаи истехсолкунанда истехсол нашудаанд. Онҳо алоҳида ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ суғурта карда мешаванд.

6.4. Ҳама гуна адабиёт оид ба хизматрасонӣ (дафтарчаи хизматрасонӣ, дастурамал оид ба истифодабарӣ), ҳуҷҷатгузорию техникаи барои суғурта қабул карда намешаванд.

7. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВИЪ

7.1. Маблағи суғуртавиъ бо розигии Суғуртакунанда ва Суғурташаванда (бо Шартномаи суғурта) муқаррар гардида, дар доираи он Суғуртакунанда уҳдадор аст ҷуброни суғуртавиъро ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавиъ таъмин намояд. Маблағи суғуртавиъ бо асъори миллий ё хориҷӣ муқаррар карда мешавад.

7.2. Арзиши асли (суғуртави) – арзиши ВН, таҷҳизоти иловагии он дар мавқеи ҷойгиршавиаш дар рӯзи бастанӣ Шартномаи суғурта доништа мешавад. Арзиши суғуртави дар Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) қайд карда мешавад. Дар сурате агар арзиши суғуртави алоҳида қайд нашудааст, он баробари маблағи суғуртави ҳисобида мешавад.

7.3. Андозаи маблағи суғуртави аз рӯи хавфҳои «Дузидан», «Талафи пурра», «Зарари қисмӣ» аз ҳамдигар фарқ мекунад.

7.4. Маблағи суғуртави нисбати ВН ва таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда бо созиши Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ба андозае, ки аз арзиши аслии он (суғуртави) зиёд намебошад, муайян карда мешавад.

7.5. Арзиши суғуртави ВН ва ТИ ба суғуртакуни пешниҳодгардида аз ҷониби Суғуртакунанда вобаста аз арзиши ВН нав ва таҷҳизоти иловагӣ бо дарназардошти фарсудагии онҳо дар асоси маълумоти дар ариза оид ба суғуртакуни ва ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи арзиши ВН ва ТИ мавҷудбуда ё нархи бозории он муайян карда мешавад. Тибқи созиши тарафҳо чунин ҳуҷҷатҳо эътироф мегарданд:

- шартномаи хариду фурӯш;
- маълумотнома- расид;
- расиди корхона- истеҳсолкунанда ё дилери расмӣ (фурӯшанда);
- варақаи ҳисобӣ, расид ва дигар ҳуҷҷатҳои пардохтӣ;
- санадҳои гумрукӣ;
- варақаҳои нархномавии дилерҳо;
- маҷмӯи (каталог) воситаҳои нақлиёт, дигар адабиёти иттилоотӣ ва даврӣ;

– ҳуҷҷатҳои дигаре, ки муайян кардани арзиши суғуртави бо созиши тарафҳо имконият медиҳад.

7.6. Агар дигар шарт бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, он гоҳ маблағи суғуртави аз рӯи хавфи «Талафи пурра» дар давраи амали шартномаи суғурта ба тариқи зайл тағйир дода мешавад (дар шакли фоизи аз маблағи суғуртави аз рӯи хавфи мазкур):

– барои ВН 1 – ум соли истифодабарӣ, маблағи суғуртави ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 1,67% кам карда мешавад (на зиёда аз 20% дар як соли амали Шартномаи суғурта);

– барои ВН 2 – ум соли истифодабарӣ, маблағи суғуртави ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 1,25% кам карда мешавад (ба 15% дар як соли амали Шартномаи суғурта);

– барои ВН 3 – ум соли истифодабарӣ ва аз он зиёд, маблағи суғуртави ҳар моҳи амали Шартномаи суғурта ба 0,84% кам карда мешавад (на зиёда аз 10% дар як соли амали Шартномаи суғурта).

Соли оғози истифодабарии ВН соли, ки дар Шаҳодатномаи бақайдгирии ВН дарҷ шудааст ҳисобида мешавад. Соли оғози истифодабарии таҷҳизоти иловагӣ соли истеҳсоли он доништа мешавад. Ҳангоми тағйир додани маблағи суғуртаи тибқи банди мазкури Қоидаҳои суғурта моҳи нопурраи тақвимии амали Шартномаи суғурта ҳамчун моҳи пурра шуморида мешавад.

7.7. Маблағи суғуртаи аз рӯи суғуртаи ҷавобгарии шаҳрвандӣ бо созиши байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда муқаррар карда мешавад.

7.8. Ҳангоми суғуртакунии ҳодисаи нохуш маблағи суғуртаи бо созиши тарафайн муайян карда мешавад.

7.9. Дар асоси шартҳои суғурта аз рӯи «Низоми умумӣ» маблағи умумии суғурта нисбати тамоми мусофирон ва ронандаи дар ВН қарордошта муқаррар карда мешавад. Ҳамзамон ин маблағ нисбати ҳар як мусофир (ронанда), ки дар натиҷаи ҳодисаи суғуртаи зарар дидааст чунин аст:

– 40% аз маблағи умумии суғурта, дар сурати зарар دیدани як шахси суғурташуда;

– 35% аз маблағи умумии суғурта, дар сурати зарар دیدани ду шахси суғурташуда;

– дар сурате, агар се ва зиёда аз он шахсони суғурташуда зарар дида бошанд, маблағи умумии суғурта нисбати ҳар як шахси суғурташуда бо ҳиссаҳои баробар тақсим карда мешавад;

7.10. Дар асоси шартҳои суғурта аз рӯи «Низоми ҷойҳо». Дар Шартномаи суғурта маблағи суғуртаи нисбати ҳар як ҷойи суғурташуда дар ВН, ки маблағи суғуртаи барои ҳар як шахси суғурташуда доништа мешавад, қайд мегардад.

7.11. Ҳангоми суғуртакунии ронанда ва мусофирон аз ҳодисаҳои нохуш шумораи ҷойҳои суғурташуда набояд аз шумораи ҷойҳои нишаст дар ВН, ки аз тарафи корхонаи истеҳсолкунанда пешбинӣ шудааст, зиёд бошад.

7.12. Маблағҳои суғуртаи нисбати ВН, таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда аз рӯи ҷавобгарии шаҳрвандӣ ва ҳодисаҳои нохуш, ки байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳангоми бастании Шартномаи суғурта мувофиқа мешавад, метавонанд минбаъд дар сурати пардохтани ҳаққи иловагии суғуртаи, ки бо дарназардошти моҳҳои пурраи то охири амали Шартномаи суғурта боқӣ мондааст, ҳисобӣ шудааст, зиёд карда шаванд. Ҳамзамон моҳи нопурра ҳамчун моҳи пурра шуморида мешавад. Ҳисобии ҳаққи суғуртаи аз рӯи Шартномаи иловагии суғурта

дар асоси формулаи аз ҷониби Суғуртакунанда омода гардида, сурат мегирад.

7.13. Агар маблағҳои суғуртавии нисбати ВН ва таҷҳизоти иловагӣ, ки дар Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) муқаррар шудааст, аз арзиши аслии онҳо барзиёд бошад (дар натиҷаи гумроҳ намудани Суғуртакунанда аз тарафи Суғурташаванда), он гоҳ Шартнома дар қисме, ки мутаносибан арзиши аслии ВН ва таҷҳизоти иловагӣ дар санаи баста шудани Шартномаи суғурта барзиёд нишон дода шудааст, беэътибор доништа мешавад. Дар ин ҳолат қисми ҳаққи суғуртавӣ баргардонида намешавад.

7.14. Бо Шартномаи суғурта маблағи суғуртавӣ нисбати ВН метавонад аз арзиши аслии он камтар муқаррар карда шавад (суғуртаи ноपुरраи молумулк). Дар ин ҳолат ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ё Фоидагиранда қисми зараре, ки ба охири расидааст, мутаносиби маблағи суғуртавӣ ба арзиши суғуртавӣ ҷуброн мекунад, агар дигар шарт дар Шартномаи суғуртавӣ қайд нашуда бошад. Бо Шартномаи суғурта андозаи зиёди ҷуброни суғуртавӣ пешбинӣ карда мешавад, аммо дар ҳама ҳолат он набояд аз арзиши суғуртавии ВН ва таҷҳизоти иловагӣ барзиёд бошад.

7.15. Маблағи суғуртавӣ метавонад ҳудуди пардохт нисбати ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ, инчунин нисбати тамоми муҳлати амали Шартномаи суғурта гардад. Агар Шартномаи суғурта дигар ҳолатро пешбинӣ накарда бошад, он гоҳ дар давоми амали шартнома маблағи суғуртавӣ аз рӯи хавфи дахлдор ҳудуди пардохт аз рӯи ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ доништа мешавад, яъне на камтар аз андозаи пардохти суғуртавие, ки Суғуртакунанда аз рӯи хавфи мазкур анҷом медиҳад.

7.16. Агар бо Шартномаи суғуртавӣ муайян гардад, ки маблағи суғуртавӣ ҳудуди пардохтҳо барои тамоми муҳлати амали шартномаи суғурта мебошад, яъне ба андозаи пардохтҳои суғуртавие, ки Суғуртакунанда аз рӯи хавфи мазкур ба амал мебарорад кам карда мешавад, он гоҳ Суғурташаванда пас аз гирифтани ҷуброни суғуртавӣ ҳуқуқ дорад маблағи суғуртавиरो бо роҳи бастанӣ созиш ба муҳлати боқимондаи суғурта бо пардохти қисми дахлдори ҳаққи суғуртавӣ барқарор кунад.

8. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Тарифи суғуртавӣ (меъёри ҳаққи суғуртавӣ аз маблағи ягонаи суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртаи ихтиёрӣ бо розигии тарафҳо бо маҳдудияти муқарраршуда, муайян карда мешавад.

9. ҲАҚҚИ СУҒУРТАВӢ

9.1. Ҳаққи суғуртавӣ пардохт барои суғуртакуниё мебошад, ки Суғурташаванда уҳдадор аст ба Суғуртакунанда тибқи шартномаи суғурта (Полис) пардозад.

9.2. Андозаи ҳаққи суғуртивиро Суғуртакунанда дар асоси тарифи коркардаи худ бо дарназардошти хусусиятҳои хоси техникӣ ва арзиши ВН, шартҳои истифода ва нигоҳдории он, муҳлати суғурта, хавфҳои суғурташуда, инчунин дигар ҳолатҳои, ки барои муайян кардани эҳтимолияти ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ ва андозаи зарари эҳтимолий аҳамияти муҳим доранд, муайян месозад.

9.3. Ҳангоми суғуртакуни мутаносибан бо асъори хоричӣ маблағи суғуртавӣ ва ҳаққи суғурта бо ҳамин асъор нишон дода мешаванд. Пардохти ҳаққи суғуртавӣ, бо асъори милли аз руи қурби асъори Бонки миллии Тоҷикистон дар рӯзи пардохт сурат мегирад.

9.4. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта ба муҳлати камтар аз як сол ҳаққи суғуртавӣ аз маблағи солони он ба тариқи зайл пардохта мешавад:

Муҳлати суғурта (моҳ)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Андозаи ҳаққи суғуртавӣ бо фоиз аз ҳаққи солони	30	40	50	60	65	70	75	80	85	90	95	100

9.5. Ҳамзамон моҳи нопурраи тақвимӣ ҳамчун моҳи пурра шуморида шуда, рӯзи оғози амали Шартномаи суғурта санаи дар Шартнома дарҷёфта доништа мешавад.

9.6. Ҳаққи суғуртавӣ мутобиқи қонунгузори амалкунанда дар шакли маблағи пулии нақд ё бо роҳи ғайринақдӣ пас аз пешниҳод намудани ҳисобнома аз ҷониби Суғуртакунанда ё ҳуҷҷати дигаре, ки дорои маълумот дар бораи андозаи ҳаққи суғуртавӣ, тартибу муҳлати пардохти он мебошад, пардохта мешавад. Ҳангоми пардохти ҳаққи суғуртавӣ дар шакли ғайринақдӣ Суғурташаванда уҳдадор аст дар супоришномаи пардохтӣ ба рақам ва санаи ҳисобнома ва ё рақами шартномаи суғурта (Полис), ки дар асоси онҳо пардохти ҳаққи суғуртавӣ сурат мегирад, ишора намояд. Ҳангоми пардохтани ҳаққи суғуртавӣ бо маблағи нақдӣ, ҳаққи суғуртавӣ аз лаҳзае, ки дар ҳуҷҷати пардохт қайд шудааст, пардохта доништа мешавад.

9.7. Ҳангоми бастанӣ Шартнома ба муҳлати як сол ба Суғурташаванда тибқи созиш бо Суғуртакунанда имконияти пардохти муҳлатноки ҳаққи суғуртавӣ дода мешавад. Андозаи ҳаққи суғуртавӣ ва

муҳлати пардохти он бо Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) муқаррар карда мешавад.

9.8. Дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда дар муҳлати муқарраргардида напардохтани ҳаққи суғуртавӣ ё қисми аввали он, Шартномаи суғурта қувваи эътибор надошта доништа мешавад ва Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ (аз ҷавобгарӣ тибқи Шартнома) озод карда мешавад, агар дигар шартҳо бо Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошанд. Ҳангоми напардохтани ҳаққи суғуртавии навбатӣ дар муҳлати бо Шартномаи суғурта муқарраргардида, Шартнома ҳамон лаҳза бе огоҳонидани Суғурташаванда аз санаи барои пардохти чунин ҳақ таъиншуда қатъгардида доништа мешавад, агар дигар ҳолат дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад. Ҳамзамон ҳаққи суғуртавие, ки Суғурташаванда то лаҳзаи напардохтани ҳаққи суғуртавии навбатӣ пардохтааст, баргардонида намешавад. Агар Шартномаи суғуртавӣ бо созиши тарафайн амали худро то пардохти ҳаққи суғуртавӣ оғоз намояд, он гоҳ ҳангоми дар муҳлати муқаррарнамудаи Шартномаи суғурта напардохтани ҳаққи суғуртавӣ, Шартнома бе огоҳонидани Суғурташаванда аз санаи барои пардохти ҳаққи мазкур таъиншуда қатъ карда мешавад. Ҳамзамон Суғуртакунанда аз рӯи ҳодисаҳои суғуртавии дар давраи аз санаи қувваи эътибор пайдо кардани Шартномаи суғурта то санаи пардохти ҳаққи суғуртавӣ руҳдода, масъул мебошад, Суғурташаванда бошад, уҳдадор аст, ки ҳаққи суғуртавиरो аз рӯи Шартнома барои ин давра пардохт намояд. Пардохти ҳаққи суғуртавӣ ба тариқи нақдӣ ё ғайринақдӣ сурат мегирад.

9.9. Дар сурате агар то фарорасии санаи ҳодисаи суғуртавӣ ҳаққи суғуртавӣ барои тамоми давраи амали Шартномаи суғурта пурра пардохта нашуда мебошад, аммо ҳамзамон таъхиргузори пардохти ҳаққи навбатӣ вучуд надорад, Суғурташаванда бо талаби Суғуртакунанда вазифадор аст дар муҳлати на дертар аз 10 рӯзи тақвимӣ аз санаи пешниҳоди чунин талаб пардохти ҳаққи суғуртавиरो дар қисми норасоидоштаи ҳаққи суғуртавиरो то андозаи солонаи ҳаққи суғуртавие, ки дар Шартномаи суғурта қайд шудааст, анҷом диҳад. Пардохтҳои суғуртавӣ аз рӯи Шартномаи мазкур то ба охир расидани ҳисобии Суғурташаванда бо Суғуртакунанда ба амал бароварда намешаванд. Ҳамзамон Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ҳангоми муайян кардани андозаи пардохти суғуртавие, ки бояд пардохта шавад, аз маблағи ҷуброни суғуртавӣ маблағи ҳаққи суғуртавии напардохташударо тарҳ намояд.

9.10. Бо созиши тарафайн ба Суғурташаванда барои муҳлатнок супоридани ҳаққи суғуртавӣ имкон дода мешавад. Ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ дар давраи муҳлатнок, Суғурташаванда бо талаби Суғуртакунанда вазифадор аст дар муҳлати на дертар аз 10 рӯзи тақвимӣ аз санаи пешниҳоди чунин талаб пардохти ҳаққи суғуртавиरो ки дар давраи он Суғурташаванда бо ариза дар бораи пардохти ҷуброн мууроҷиат намудааст, анҷом диҳад. Ҳангоми аз тарафи Суғурташаванда напардохтани ҳаққи суғуртавӣ барои соли суғурта тибқи талаби Суғуртакунанда, охирин ҳуқуқ дорад Шартномаи суғуртаро яктарафа қатъ намояд. Дар ин ҳолат ба Суғурташаванда ҷуброни суғуртавӣ пардохта намешавад.

9.11. Дар сурате, агар мутобиқи Шартномаи суғурта ҳаққи суғуртавӣ ба тариқи муҳлатнок супорида мешавад ва ба лаҳзаи муқаррар шудани ҳолатҳое, ки ба зиёд будани маблағи суғуртавӣ аз арзиши суғуртавӣ, пурра супурда нашудааст, онгоҳ ҳаққи суғуртавии боқимонда бояд ба андозаи камшуда мутаносибан ба кам шудани андозаи маблағи суғуртавӣ пардохта шавад.

9.12. Ҳангоми бастании Шартномаи суғурта ба муҳлати нав меъёри тариф бо дарназардошти шумораи ҳодисаҳои суғуртавӣ ва маблағи ҷуброни суғуртавие, ки дар давраи муҳлати гузаштаи амали Шартномаи суғурта пардохта шудааст, муқаррар карда мешавад.

9.13. Агар пас аз бастании Шартномаи суғурта ба муҳлати нав (навбатӣ) ҳангоми гузаштани муҳлати амали Шартномаи қаблӣ, Суғурташаванда аз рӯи Шартномаи қаблӣ дар бораи зиён арз намояд ва ба Суғуртакунанда дигар ҳолатҳое, ки ба тағйир ёфтани дараҷаи хавф оварда мерасонанд маълум гардад, он гоҳ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад андозаи ҳаққи суғуртавиरो аз руи Шартномаи нав баробари афзоиш ёфтани дараҷаи хавф зиёд намуда, аз нав баррасӣ намояд.

10. ТАРТИБИ БАСТАН, ИҶРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТАВӢ

10.1. Шартномаи суғурта дар шакли хаттӣ баста мешавад.

10.2. Шартномаи суғурта дар асоси аризаи хаттии Суғурташаванда ва Санади муоинаи пешакии ВН бо роҳи аз тарафи Суғуртакунанда ба Суғурташаванда супоридани Полиси суғуртавӣ (шаҳодатнома, сертификат, расидҳо), ки аз тарафи Суғуртакунанда ва Суғурташаванда имзо шудааст ва Қоидаи мазкур баста мешавад. Санади муоинаи пешакӣ қисми ҷудонашавандаи Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) мебошад, агар дигар ҳолат дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

10.3. Ариза дар бораи суғуртакуни аз ҷониби Суғурташаванда ё намояндаи расмии ӯ бо дасти худ тартиб дода мешавад. Тибқи дархости шифоҳии Суғурташаванда Суғуртакунанда метавонад аризаро аз суҳанони ӯ тартиб диҳад. Тамоми бандҳои ариза дар бораи суғуртакуни бо таври хаттӣ пур карда мешавад. Ҷавобгарӣ барои дуруст будани маълумоте, ки дар ариза дар бораи суғуртакуни дарҷ ёфтааст, бар дӯши Суғурташаванда вогузор карда мешавад. Аризаи тартибдодашуда аз тарафи Суғурташаванда (намояндаи ӯ) имзо ва тасдиқ карда мешавад.

10.4. Агар шартҳои дигар бо созиши тарафайн пешбинӣ нашуда бошад, ариза маълумоти зеринро дар бар мегирад:

- маълумот дар бораи Суғурташаванда (ному насаб ва шахрвандӣ ё номгӯи ташкилот бо қайди мамлакате, ки онро ба қайд гирифтааст; суроғаи почтавии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, рақами телефон, факс ва дигар воситаи алоқа);

- маълумот дар бораи Ронандагон (ному насаб, санаи таваллуд, санаи ибтидои собиқаи корӣ, намуди ваколатнома) - агар Суғурташаванда шахси воқеӣ бошад ва агар бо шартҳои суғурта иҷозат додани шумораи бемаҳдуди ронандагон ба идоракунии ВН (multidrive) пешбинӣ нашуда бошад;

- маълумот дар бораи ВН ва қисмҳои маҷмӯии он (тамға, тамсила, шумораи дарҳо, ранг, рақами бақайдгирӣ, рақами мушаххас (VIN), рақами муҳаррик, соли барориш, иқтидор ва ҳаҷми муҳаррик, арзиши ВН, номгӯй ва арзиши ТИ, ки бояд суғурта карда шавад, шумораи калидҳои аслӣ, мавҷудияти низоми садодиҳии зидди дуздаи бурдани ВН);

- шартҳои, ки дар асоси онҳо Суғурташаванда хоҳиши бастанӣ шартномаи суғуртаро изҳор намудааст;

- маълумоти дигаре, ки барои муайян кардани дараҷаи хавф ва ҳисобии ҳаққи суғуртаи заруранд.

10.5. Суғурташаванда бо талаби Суғуртакунанда бояд пешниҳод намояд:

- ҳуҷҷатҳои муассисии Суғурташаванда - шахси ҳуқуқӣ;
- ҳуҷҷате, ки шахсияти Суғурташаванда ё намояндаи аз номи ӯ амалкунандаро тасдиқ мекунад;

- ваколатнома ва ё дигар ҳуҷҷате, ки салоҳияти намояндаи Суғурташавандаро барои рондани ВН шаҳодат медиҳад;

- ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ВН ва дар асоси талаби Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мавҷудияти манфиат оид ба нигоҳдории амволе, ки суғурта карда мешавад.

10.6. Ҳангоми бастанӣ Шартнома Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад шартҳои мушаххаси истифодабарии ВН суғурташавандаро шарҳу эзоҳ диҳад.

10.7. Шартномаи суғуртаи ВН танҳо ба фоидаи шахсе, ки дар асоси қонун, дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ ё шартнома нисбати нигоҳдории ВН мазкур манфиат дорад, баста мешавад (масалан, ба фоидаи молик, иҷорагир, гаравгир, даллол, ки ба ӯ амвол супурда шудааст). Ҳангоми дар бениқсон нигоҳдории ВН суғурташуда, манфиатдор набудани Фоидагиранда, Шартномаи суғуртаи беъътибор доништа мешавад.

10.8. Бо хоҳиши Суғурташаванда – шахси воқеӣ дар асоси аризаи хаттӣ ӯ дар давраи амали Шартномаи суғурта ба Полиси суғуртаи ронандагони иловагӣ ворид карда мешаванд. Ҳамзамон Суғурташаванда вазифадор аст, ки дар асоси талаби дахлдори Суғуртакунанда пардохти иловагии ҳаққи суғуртавино барои ворид кардани ронандагони иловагӣ ба Шартномаи суғурта анҷом диҳад.

10.9. Тамоми маълумоте, ки Суғурташаванда дар ариза оид ба суғуртакуни нишон додааст, барои муайян кардани эҳтимолияти фарорасии ҳодисаи суғуртаи, андозаи зиёни эҳтимоли дар натиҷаи сар задани он, инчунин андозаи ҳаққи суғуртаи аҳамияти муҳим дорад. Ҳангоми аз тарафи Суғурташаванда дар ариза нишон додани маълумоти бардурӯғ Суғуртакунанда ҳангоми сар задани ҳодисаи суғуртаи ҳуқуқ дорад аз пардохти суғуртаи нисбати Суғурташаванда даст кашад.

10.10. Суғурташаванда Шартномаи суғуртаро дар асоси Қоидаҳо баста, ба Суғуртакунанда (минбаъд «Оператори маълумоти шахсӣ (хусусӣ)») ризоияти бевоситаи худро дар бораи коркарди маълумот (ному насаб, сол, моҳ, рӯз ва ҷойи таваллуд, суроға, рақами телефон, факс, суроғаи алоқаи электронӣ ва маълумоти дигари робита, маълумот дар бораи вазъи саломатӣ, оилавӣ, иҷтимоӣ, молумулкӣ, таҳсил, касб, даромад ва ҳама гуна маълумоте, ки ба шахсияти ӯ алоқаманд аст) барои бастанӣ Шартномаи суғурта ва иҷроиши минбаъдаи он (батанзимдарории зиён, қабули қарор ё анҷом додани амалиётҳои дигаре, ки оқибати ҳуқуқиро нисбати Суғурташаванда ё шахсони дигар ба вучуд меоваранд, пешниҳоди маълумот ба Суғурташаванда дар бораи амалиётҳои Суғуртакунанда) ва азнавсуғуртакуни, иброз менамояд. Инчунин дигар ҳолатҳое, ки Суғуртакунанда дар санадҳои дохилии худ муқаррар менамояд.

11. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҶОИ ТАРАФҶО

11.1. Суғуртакунанда уҳдадор аст:

- шартномаи суғурта (Полиси суғурта)-ро диҳад;
- суғурташавандаро бо Қоидаҳои суғурта шинос намояд;
- ба Суғурташаванда (Фоидагиранда, Шахси суғурташуда) номгуӣ хуччатҳое, ки барои қабули қарор дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ эътироф кардани ҳодиса ва ба амал баровардани пардохти суғурта зарур мебошанд, хабар диҳад;

- пас аз Суғурташаванда (Фоидагиранда) ворид шудани ариза дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ, иҷро кардани уҳдадориҳои дар Қоидаи мазкур овардашуда, дар муҳлати пешбиниамудаи Қоидаҳо ва Шартномаи суғурта, сабабу ҳолати сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ва андозаи зарарро муайян намуда, ҳангоми эътироф кардани воқеияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ Санади суғуртаи шакли муқарраршударо тартиб диҳад ва пардохти суғуртавиरो амалӣ намояд;

- Суғурташавандаро дар бораи рад кардани пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) огоҳ намояд, агар асосҳои радкунӣ дар ҳолатҳои пешбиниамудаи Қоидаи мазкур ҷой дошта бошанд;

- маълумотро дар бораи Суғурташаванда ва вазъи молиявии ӯ, ки дар натиҷаи фаъолияти касбии худ ба даст овардааст паҳн накунад, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст;

- дигар амалиёти бо Шартномаи суғурта пешбинишударо анҷом диҳад.

11.2. Суғурташаванда уҳдадор аст:

- ҳаққи суғуртавиरो ба андоза ва муҳлати пешбиниамудаи Шартномаи суғурта пардозад;

- ҳангоми бастании Шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда дар бораи тамоми ҳолатҳое, ки барои баҳодиҳии хавфи суғуртавӣ аҳамияти муҳим доранд, инчунин дар бораи тамоми Шартномаҳои суғуртаи баста шуда нисбати объекти суғурта хабар расонад, ВН барои азназаргузаронӣ ба Суғуртакунанда пешниҳод намояд;

- дар давраи амалии Шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда дар бораи тағйирёбии ҳолатҳое, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастании Шартномаи суғурта хабар дода буд, огаҳ созад, агар ин тағйирот тавонад ба афзоиш ёфтани хавфи суғуртавӣ моҳиятан таъсир расонад;

- ба талабҳои пешниҳоднамуда аз рӯи хавфи ҷавобгариҳои шаҳрвандӣ, ки Суғуртакунанда онро суғурта кардааст, бе ризоияти хаттии охири розӣ нашавад;

- дар давоми се рӯзи тақвимӣ ба Суғуртақунанда тариқи хатгӣ дар бораи ворид намудани тағйирот ба Шартномаи суғурта (Полис) хабар расонад;

- дар бораи аз қайд баровардани ВН ё аз нав бақайдгирии он дар мақомоти БДА;

- дар бораи иваз кардани ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ, рақамҳои бақайдгирӣ;

- дар бораи маълумоти ошкоршуда нисбати ВН суғурташуда, аз он ҷумла:

- ВН бо вайрон кардани қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон харидорӣ шудааст;

- доштан нишонаҳои иваз кардашудаи мушаххаси корхона;

- барасмиятдарории гумрукиро нагузаштааст ё ин, ки онро бо вайрон кардани тартиби муқарраршуда ё ба воситаи ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда гузаштааст;

- дар БДА аз рӯи ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда ба қайд гирифта шудааст.

Воқеияти мазкур бояд ба Суғуртақунанда то фарорасии ҳодисаи суғуртагӣ хабар дода шавад.

- ВН-ро тибқи талаботи пешбиниамудаи ҚХР ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таъмини бехатарии ҳаракати роҳ нигоҳ дорад ва истифода барад, тадбирҳои эҳтиётиро бо мақсади пешгирии расонидашудани зарар ба ВН суғуратшуда, ҳаёт ва саломатии ронанда ва мусофирон андешад.

- ба маълумоти Фоидагиранда ва шахсоне, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома роҳ дода шудаанд, талаботи Қоидаҳо ва мазмуни Шартномаи суғуртаи басташударо расонад;

- шартҳои Қоидаи мазкурро иҷро намояд;

Вайрон кардани Қоидаҳо аз тарафи Фоидагиранда ва шахсоне, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома роҳ дода шудаанд, ҳамчун вайрон кардани Қоидаҳо аз тарафи худӣ Суғурташаванда дониста мешавад.

Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртагӣ дорад, Суғурташаванда уҳдадор аст:

- ҷиҳати пешгирии вайроншавии минбаъдаи он ва кам гардидани зарар, чораҳои заруриро вобаста ба раҳкунии ВН суғурташуда андешад;

- фавран, ҳамон даме, ки ба ӯ дар бораи фарорасии ҳодисаи суғуртагӣ маълум гардидааст, ба мақомоти салоҳиятдори давлатӣ хабар диҳад;

- фавран, ҳамон даме, ки ба ӯ дар бораи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ маълум гардидааст, ба Суғуртакунанда дар ин бора бо қайди тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртавӣ хабар расонад. Тамоми хабарҳо дар бораи ҳодисаҳои, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ доранд, дар шакли хаттӣ ва бо имзои Суғурташаванда ё намояндаи ваколатдори ӯ, ки муфассал дар бораи тамоми ҳолатҳои сар задани чунин ҳодиса огоҳ карда шудааст, ё шахсе, ки бевосита ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи мазкур идора мекард, пешниҳод мегарданд;

- ба намояндаи Суғуртакунанда воситаи нақлиёти вайроншударо барои азназаргузаронӣ пешниҳод намояд;

- ба Суғуртакунанда ҷуброни суғуртавиеро, ки гирифтааст дар ҳаҷми пурра ё қисман баргардонад, агар дар давоми муҳлати пешниҳоди даъво, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, ҳолате ошкор гардад, ки он тибқи қонун ё Қоидаҳо пурра ё қисман Суғурташаванда ё Фоидагирандаро аз ҳуқуқи гирифтани ҷуброни суғуртавӣ маҳрум месозад;

- Суғуртакунандаро дар бораи аз тарафи Суғурташаванда (Фоидагиранда) гирифтани ҷуброн аз Шахсони сеюм, ки дар расонидани зарар гунаҳкоранд дар давоми 24 соат аз вақти гирифтани чунин ҷуброн, огоҳ намояд;

- барои қабули қарор дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ Суғурташаванда (Фоидагиранда) вазифадор аст, ба Суғуртакунанда ҳуҷҷати аслиро тибқи талаботи Қоидаи мазкур пешниҳод намояд;

- ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда ё таҷҳизоти иловагии дар он васлшуда ё гум кардани қисмҳои алоҳида, агрегатҳо, бандҳои ВН дар натиҷаи дуздида бурдан (дуздӣ, ғоратгарӣ, роҳзанӣ);

- ҳангоми расонидани зарари ҷисмонӣ ё молумулкӣ ба Шахсони зарардида (ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт»;

- ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад аз рӯи хавфи «Ҳодисаи нохуш»;

- бо Суғуртакунанда тартиби таъмири ВН вайроншударо мувофиқа намояд;

- пас аз бартараф кардани зараре, ки бо сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба вучуд омадааст ва барқароркунии (таъмири) ВН дар НХТВН, ки бо Суғуртакунанда муносибатҳои шартномавӣ надорад, ба Суғуртакунанда ВН-ро барои азназаргузаронӣ пешниҳод намояд;

Дар ҳолати иҷро накардани уҳдадорӣҳои мазкур ё рад кардани Суғурташаванда оид ба иҷрои он, Суғуртакунанда барои вайроншавии

он қисмҳою бастҳои ВН, ки нисбаташон ҷуброни суғуртаи пардохта шудааст масъул намебошад.

- дигар амалиётҳои бо Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) ва Қоидаҳои суғурта пешбинишударо анҷом диҳад.

11.3. Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад:

- аз Суғурташаванда ва мақомоти салоҳиятдор маълумоти барои муайян кардани воқеияти ҳодисаи суғуртаи ва муқаррар кардани андозаи ҷуброни суғуртаи заруриро дархост намояд, инчунин мустақилона сабабу ҳолатҳои фарорасии ҳодисаи суғуравиро ошкор созад, азназаргузаронию таҷҳиси ВН вайроншударо гузаронад;

- маълумоти пешниҳоднамудаи Суғурташаванда, инчунин иҷрои (риояи) шартҳои Қоидаҳо ва Шартномаи суғуртаро санҷида барояд;

- тағйир додани шартҳои Шартномаи суғурта ва/ё пардохти иловагии ҳаққи суғуратвиро мутаносибан ба афзоиш ёфтани сатҳи хавфи суғуртаи талаб намояд, агар ӯ дар бораи ҳолатҳое, ки ба афзоиш ёфтани хавфи суғуртаи оварда мерасонанд огоҳ буд ё аз тарафи Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) огоҳ карда шудааст.

- дар давоми муҳлати Шартномаи суғурта ҳолати ВН суғурташуда ва таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда, инчунин дуруст будани маълумоти хабардодаи Суғурташавандаро санҷида барояд (азназар гузаронад). Огоҳнома дар бораи гузаронидани азназаргузаронию ВН суғурташуда ба Суғурташаванда на дертар аз 3 рӯз аз санаи эҳтимолии азназаргузаронӣ ирсол карда мешавад. Агар Суғурташаванда аз пешниҳод кардани ВН барои азназаргузаронӣ даст кашад, Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад қатъ кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд.

- аз Суғурташаванда, Ҷоидагиранда ё Шахси суғурташуда иттилоотро, ки барои муқаррар кардани воқеияти ҳодисаи суғуртаи, ҳолати сар задани он зарур аст, талаб намояд;

- пардохти ҷуброни суғуртавино то муайян кардани тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртаи, аз он ҷумла то гирифтани ҷавобҳои хаттӣ ба дархостҳое, ки ба мақомоти салоҳиятдор ирсол карда шудаанд ва дар ин бора Суғурташавандаро ба тариқи хаттӣ огоҳ намудан, мавқуф гузорад;

- ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) пардохти суғуртавино тибқи шартҳое, ки бо Қоидаҳо ва қонунгузорӣ пешбинӣ шудааст, рад намояд;

- дар сурати аз ҷониби Суғурташаванда, Ҷоидагиранда, шахсе, ки ба идоракунии ВН аз рӯи Шартнома иҷозат дода шудааст, вайрон кардани Қоидаҳои суғурта ва шартҳои Шартномаи суғурта, бо тартиби

муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон Шартномаи суғуртаро пеш аз муҳлат қатъ намояд;

- пешбурди парвандаҳоро дар мақомоти суди ҳакамӣ аз ном ва бо супориши Суғурташаванда пеш барад, инчунин аз номи ӯ нисбати талабҳои пешниҳодкардаи Шахсони зарардида бинобар ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ норозигӣ изҳор намояд;

- ба Суғурташаванда оид ба анҷом додани амалиётҳои зарурӣ вобаста ба ҳодисаи суғуртавӣ тавзеҳот диҳад;

- дигар амалиётҳое, ки бо Қоидаҳои суғурта ва қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, амалӣ намояд.

11.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад:

- ба гирифтани пардохти (чуброни) суғуртавӣ ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи хавфи суғурташуда дар доираи маблағ ва ҳудуди ҷавобгарии дар Шартномаи суғурта қайдгардида;

- аз Шартномаи суғурта тибқи шартҳои пешбининамудаи Қоидаҳои суғурта дар бораи пеш аз муҳлат қатъ кардани Шартнома бо ташаббуси Суғурташаванда, даст кашад;

- ба гирифтани нусхаи Полиси суғуртавӣ, ҳангоми гум кардани он дар давраи амали Шартномаи суғурта;

Суғуртақунонда нусхаи онро дар муддати 5 (панҷ) рӯзи корӣ пас аз гирифтани ариза дар бораи гум кардани Полис ба Суғурташаванда месупорад. Пас аз додани нусхаи Полиси суғурта ба Суғурташаванда Полиси гумшуда беэтибор дониста, аз рӯи он пардохтҳо ба амал бароварда намешаванд.

- дар сурати гузаштани воситаи нақлиёт ба соҳибияти шахси дигар Суғурташаванда ҳуқуқ дорад полисро ба номи молики нави ВН ё Шартномаи суғуртаро нисбати воситаи нақлиёти харидорӣ намудааш, бо аз нав ҳисобӣ кардани ҳаққи суғуртавӣ аз нав ба расмият дарорад;

Шартномаи суғурта дигар ҳуқуқу уҳдадорихои тарафҳоро, ки бархилофи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон нестанд, муқаррар менамояд.

12. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҚМИ ЗАРАР ВА ЧУБРОНИ СУҒУРТАВӢ

12.1. Суғуртақунонда ба Суғурташаванда (Ғоидагиранда, Шахси суғурташуда, Шахсони зарардида) зараре, ки дар натиҷаи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба амал омадааст, ба тариқи дар Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) қайдшуда ва ба андозаи мутобиқи мазмуни ғасли мазкур муайянгардида чуброн менамояд.

12.2. Дар сурате, ки агар маблағи суғуртавии дар Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) муқарраргардида аз арзиши аслии ВН дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ камтар бошад (суғуртаи нопурраи молумулкӣ), он гоҳ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ё Фоидагиранда қисми зараре, ки охириин дидааст, мутаносиби маблағи суғуртавӣ ба арзиши суғуртавӣ ҷуброн менамояд, агар дигар шартҳо дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошанд.

12.3. Ҳангоми сар задани ҳодисае, ки аз рӯи хавфи «Зарари қисмӣ» ва\ё «Таҷҳизоти иловагӣ» аломати ҳодисаи суғуртавӣ дорад, ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ дар асоси ҳуҷҷатҳое, ки андозаи зарарро тасдиқ мекунад, дар доираи маблағи суғуртавии бо Шартномаи суғурта муқарраргардида, пардохта мешавад.

12.4. Ҷуброни суғуртавӣ ба андозаи арзиши воқеии барқароркунии он пардохта мешавад. Суғуртакунанда арзиши қисмҳо, гирехҳо ва агрегатҳои ивазшударо мутобиқи арзиши аслии онҳо бе дарназардошти фарсудагӣ мепардозад, агар дигар шартҳо бевосита дар шартномаи суғурта оварда нашуда бошанд, аммо дар сурати иваз кардани кузов, муҳаррик, батареяи аккумулятор, чархҳо, ҷузъҳои сохтори баровардани газҳои коркардшуда ва қисмҳои овезон, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ҷуброни суғуртавиरो бо дарназардошти фарсудагии қисмҳо, гирехҳо ва агрегатҳои ивазшуда пардозад.

12.5. Суғуртакунанда тибқи таснифгари нуқсонҳои ВН (ҷадвали №1), ки ҳангоми азнагаргузарони ВН ва бастании Шартномаи суғурта ошкор гардидааст, амал менамояд ва дар асоси он ҷавобгари Суғуртакунанда ҳангоми ба танзимдарории ҳодисаҳои суғуртавӣ дар сурати ошкор кардани нуқсонҳои комилан мутобиқ, муқаррар карда мешавад.

Ҷадвали №1

№	Нуқсонҳо дар лаҳзаи суғуртакунии ВН			Нуқсонҳое, ки ҳангоми ҳодисаи суғуртавӣ арз шудаанд	
	Тасвири нуқсонҳо	Номгӯи нуқсонҳо	Корҳои таъмири и зарурӣ	Номгӯи нуқсонҳо	Ҷавобгари Суғуртакунанда ҳангоми батанзимдарории ҳодисаи суғуртавӣ
1	2	3	4	5	6
1.	Вайрон шудани ЛКП (микро задаҳо Ø зиёда аз 3 мм, ё бо шумораи зиёда аз 5 адад ё харошаҳои	Вайрон шудани ЛКП	Ранг кардани қисми эҳтиётӣ	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани	Рангу бор 0%

	дарозиашон гуногун) бе вайрон кардани геометрияи қисми эҳтиётӣ			ЛКП	
				Тағйирёбии қисм	Таъмир 100%, Рангу бор 50%
				Несту нобуд шудани қисм	Ивазкунӣ 100%, Рангу бор 100%
2.	Тағйирёбии қисм бо дарозкунии металл дар масофаи то 35% -и болои он, тағйирёбии мавқеӣ (Ø то 25 мм), тағйирёбии қисм бо дарозкунии чуқури металл дар масофаи то 10% -и болои он	Тағйирёбии қисм	Таъмири қисм, рангубори он	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани ЛКП	Рангу бор 0%
				Тағйирёбии қисм	Таъмир (танҳо бартараф кардани нуқсонҳое, ки дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ ба вуҷуд омадааст), рангу бор 0%
				Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 100%, Рангу бор 50%
3.	Тағйирёбии қисм бо дарозкунии металл дар масофаи то 35% -и болои он, тағйирёбии мавқеӣ (Ø то 25 мм), тағйирёбии қисм бо дарозкунии чуқури металл дар масофаи то 10%-и болои он, тағйирёбии бо қавшавии оҳанбасти қисм, қандашавӣ, пайдоиши чин ва тағйирёбии дар ҷойҳои дастнорас	Несту нобуд шудани қисм	Таъмири қисм, рангубори он	Нуқсонҳои ЛКП	Ҷило додан 0%
				Вайрон шудани ЛКП	Рангу бор 0%
				Тағйирёбии қисм	Таъмир 0%, Рангу бор 0%
				Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%, Рангу бор 0%
4.	Нуқсонҳои шишаҳо, ҷузъҳои оинаҳо, фонусҳои қафо, фурузонаҳои нурпош (задаҳо, харошаҳо, қафидаҳои андозаашон гуногун)	Несту нобуд шудани қисм	Ивази қисм	Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%
5.	Нуқсонҳои рӯйкашҳои дарун (рӯйкашҳои дарҳо, ҷойҳои нишаст), панели асбобҳо ва қисмиҳои дигар	Несту нобуд шудани қисм	Ивази қисм	Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%

	ва чузъҳои муқаррарии дохилии воситаи нақлиёт			қисм	
6.	Нуқсонҳои ЛКП қисмҳои воситаи нақлиёт, ки бо рангу бори бесифати қаблӣ алоқаманд мебошад (бо гуногунии рангубор, рангубор бо вайронкунии технология (рукашкунии чармӣ, васлкунии бегона, қабат-қабат шудани болои он.)	Рангубори бесифат	Рангу бори қисм	Нуқсонҳои ЛКП Вайрон шудани ЛКП Тағйирёбии қисм Несту нобуд шудан ё мавҷуд набудани қисм	Танҳо пардохт аз рӯи нархгузорӣ бо дарназардошти рангу бори қисмҳо дар ҳаҷми 50%
7.	Мавҷуд набудани қисмҳои (чузъҳои) воситаи нақлиёт	Мавҷуд набудани қисм	Ивази қисм	Мавҷуд набудани қисм	Ивазкунӣ 0%, Рангу бор 0%

Шарҳу эзоҳ ба қадвали №1:

– Дар сутунҷаи №2 тасвири нуқсонҳо\вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН-и ба Шартномаи суғурта замимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунҷаи №3 номгӯи хусусияти нуқсонҳо\вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН-и ба Шартномаи суғурта замимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунҷаи №4 корҳои зарурии таъмирӣ оид ба бартараф кардани нуқсонҳо\вайроншавии ВН, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН-и ба Шартномаи суғурта замимашуда қайд гардидааст;

– дар сутунҷаи №5 номгӯи нуқсонҳо\вайроншавии воқеии ВН, ки дар Санади азназаргузаронии ВН-и аз рӯи ҳодисаи суғуртавии Суғурташаванда арзнамуда, қайд гардидааст;

– дар сутунҷаи №6 ҷавобгарии Суғуртакунанда назди Суғурташаванда дар бораи гузаронидани корҳои таъмирӣ оид ба дуруст кардани қисмҳои ВН, нуқсонҳое, ки дар варақаи азназаргузаронии ВН-и ба Шартномаи суғурта замимашуда қайд гардидааст. Андозаи ҷавобгарӣ бо фоиз нишон додашуда, ҳамзамон 100% ба корҳои иҷрошуда дар ҳаҷми пурра мутобиқ буда, 0% мавҷуд набудани ҷавобгарии Суғуртакунанда нисбати таъсири таъмири мазкур.

12.6. Бо созиши тарафҳои Шартномаи суғурта ҷуброни суғуртавӣ бо роҳи пардохти маблағи пулӣ (нақдӣ ва/ё ғайринақдӣ) бевосита ба Суғурташаванда (Фоидагиранда) ё (ба истиснои ҳодисаҳои суғуртавӣ аз рӯи ҳавфи «Пурра несту нобуд шудан») бо супориши охирин ба НХТВН, ки бо Суғуртакунанда муносибатҳои шартномавӣ дорад ва таъмири

ВН-и зарардидаро ба амал баровардааст (ба амал мебарорад) сурат мегирад.

12.7. Ба арзиши иҷрои корҳои таъмирӣ-барқароркунӣ дохил мешаванд:

- арзиши қисмҳои эҳтиётӣ, ки ҳангоми таъмири ВН истифода бурда шудааст;

- арзиши маводи сарфашуда;

- арзиши иҷрои корҳои таъмирӣ;

- арзиши гузаронидани ташҳиси мустақим, ки бо ташаббуси Суғурташаванда ва мувофиқаи Суғуртақунанда таъин шудааст.

12.8. Дар сурати гумшавӣ, пурра несту нобуд шудани ВН ва\`ё таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда, Суғурташаванда ҳуқуқ дорад то санаи анҷом додани ҷуброни суғуртавӣ аз ҳуқуқи худ оид ба ВН ва қисмҳои боқимондаҳои коршоями он ба ғоидаи Суғуртақунанда даст кашад, дар ин ҳолат ҷуброни суғуртавӣ ба андозаи пурраи маблағи суғуртавӣ аз рӯи хавф бо дарназардошти муқаррароти Қоидаи мазкур пардохта мешавад.

12.9. Дар сурати пурра несту нобуд шудани ВН ва\`ё таҷҳизоти иловагии ба он васлшуда, агар Суғурташаванда (Ғоидагиранда) аз ҳуқуқи худ оид ба ВН ва қисмҳои боқимондаҳои коршоями онҳо ба ғоидаи Суғуртақунанда даст накашад, дар ин ҳолат қисмҳои боқимондаҳои коршоями ВН вайроншуда ва таҷҳизоти иловагии он дар дасти Суғурташаванда (Ғоидагиранда) мемонад, ҳамзамон ҷуброни суғуртавӣ бе дарназардошти куҳнашавӣ (фарсудагӣ) дар давраи амали Шартномаи суғурта, аммо бо дарназардошти муқаррароти бандҳои дахлдори Қоидаҳои суғурта бо тарҳи арзиши қисмҳои боқимондаҳои коршоям, пардохта мешавад.

12.10. Пардохти пурраи маблағи суғуртавӣ пас аз ба Суғуртақунанда супоридани ваколатнома бо ҳуқуқи бегонакунии ВН суғурташуда амалӣ карда мешавад. Ҳамзамон тамоми хароҷотҳои иловагӣ (маблағи ҷарима барои қоидавайронкунӣ, хароҷоти аз қайд баровардани ВН, хирочи майдончаи ҷаримавӣ) бар дӯши Суғурташаванда воғузур карда мешавад.

12.11. Нуқсонҳо ва пурра несту нобуд шудани резинаҳои дискҳои ҷархҳо ҳангоми ҳаракати ВН танҳо ҳамон вақт ҷуброн мегарданд, агар дигар қисмҳои эҳтиётӣ, қисмҳои агрегатҳои ВН вайроншуда, ҳодисаи суғуртавӣ эътироф гардида, бавосита ё бевосита ба ҳодисаи мазкур мансуб мебошад.

12.12. Ҳаҷми зарар ва сабабҳои ба вучуд омадани он аз тарафи ташҳисгарони Суғуртақунанда (дигар намояндагони ваколатдор) бо

роҳи гузаронидани азназаргузаронии ВН вайроншуда ва таҷҳизоти иловагии ба он васлгардида дар асоси маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки аз мақомоти салоҳиятдори давлатӣ, марказҳои таъмири нақлиёт, мағозаҳои фурӯши қисмҳои эҳтиётӣ ва дигар ташкилотҳо дода шудаанд, муайян карда мешаванд. Ҳолатҳое истисно доништа мешаванд, вақте ки маълумотномаҳо аз мақомоти салоҳиятдори давлатӣ додасуда барои ба танзимдарории зарар ҳатмӣ набошанд ва ВН барои таъмир кардан аз ҷойи ҲРН бе азназаргузаронии ташхисгарон ба НХТВН, ки бо Суғуртакунанда муносибатҳои шартномавӣ дорад, интиқол мегардад.

12.13. Агар ВН дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ аз имконияти мустақилона ҳаракат кардани маҳрум гаштааст, он гоҳ Суғуртакунанда ба Суғурташаванда хароҷоти оқилонаро оид интиқоли он то устохонаи таъмири наздиктарин, инчунин хароҷотҳои заруриро мақсаднок оид ба наҷотдиҳии ВН суғурташудаи мазкур, пешгирӣ ва кам кардани зарар, бо шарт, ки онҳо бо ҳуҷҷат тасдиқ карда шудаанд, ҷуброн мекунад.

12.2.1. Агар бо Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад, Суғуртакунанда зараре, ки бо бартараф кардани вайроншавию нуқсонҳои пинҳоние, ки бо сарзадани ҳодисаи суғуртави ба миён омада, дар рафти таъмир ошкор гардидаанду бо ҳуҷҷат тасдиқ карда шудаанд, ҷуброн менамояд. Дар сурати гузаронидани таъмири барқароркунӣ дар НХТВН, ки бо он Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ надорад ва дар рафти таъмир ошкор шудани вайроншавию нуқсонҳои пинҳонӣ, Суғурташаванда вазифадор аст ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар ин бора то оғози бартараф кардани онҳо барои тартиб додани Санади иловагии азназаргузаронӣ огоҳ созад.

12.3. Ҳангоми дуздидани ВН суғурташуда ва таҷҳизоти иловагии ба он васлгардида:

12.3.1. Ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Дуздида бурдан» мавриди пардохт ба андозаи маблағи суғуртавӣ бе дарназардошти кӯҳнашавӣ (фарсудагӣ) муайян карда мешавад;

12.3.2. Дар сурати дуздида шудани ВН суғурташуда Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавиरो бо ҷуброни зарар дар шакли нақдӣ бо роҳи пешниҳоди айнан ҳамин гуна ВН иваз намояд. ВН ҳамон вақт монанд доништа мешавад, агар ба амсоли ВН суғурташуда айнан ҳамин гуна тамға, маҷмӯъ ва соли барориш дошта бошад.

12.4. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки дар натиҷаи сар задани он аз тарафи шахсони сеюм даъво дар бораи барқарор кардани зарар (ҳангоми фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт») пешниҳод мегардад ё пешниҳод гаштааст;

12.4.1. Агар бо Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад, дар сурати мавҷуд будани шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии шахрвандӣ соҳибони воситаи нақлиёт нисбати ВН суғурташуда пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт», пас аз пардохта шудани ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии граждании соҳибони воситаи нақлиёт ба андозаи маблағи зарари ба ҳаёт, саломатӣ ва амволи шахсони зарардида расонидашуда бо тарҳи маблағи суғуртавие, ки дар доираи он Суғуртакунанда ҳангоми сар задани ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ уҳдадор мешавад ба зарардидагон зарари расонидашударо ҷуброн карда мешавад, аммо на зиёда аз маблағи суғуртавие, ки аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ мавриди истифодабарии воситаи нақлиёт», муқаррар карда шудааст.

12.4.2. Маблағи суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт» агрегатӣ мебошад, яъне он ба андозаи пардохтҳои суғуртавии анҷом дода кам карда мешавад, агар дар Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад.

12.4.3. Андозаи ҷуброни суғуртавӣ аз тарафи Суғуртакунанда дар асоси ҳуҷҷатҳое, ки воқеияти расонидан ва андозаи зарарро тасдиқ менамоянд, тибқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаҳои суғурта муқаррар карда мешавад.

12.4.4. Ба маблағи ҷуброни суғуртавӣ хароҷот оид ба ҷуброни зараре, ки ба шахсони зарардида расонида шудааст ва онҳо ҳуқуқи ҷуброни онро мутобиқи қонунгузори граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон доранд, дохил мешавад.

12.4.5. Дар сурати расонидани зарар ба саломатӣ ё фавти шахси воқеӣ ба хароҷоти зикргардида дохил мешаванд:

– музди меҳнате, ки зарардида бинобар гум кардани қобилияти корӣ ё кам гардидани он дар натиҷаи маъҷубӣ ё дигар вайронкунии саломатӣ маҳрум шудааст;

– хароҷоти иловагӣ, ки барои барқарор кардани саломатӣ зарур мебошад (ғизогирӣ, табобати санаторӣ–осоишгоҳӣ, нигоҳубини бегона, протезмонӣ, хароҷоти нақлиётӣ, хизматрасонии муздноки тиббӣ ва ғ.);

– қисми музди меҳнате, ки дар ҳолати фавтидани зарардида, шахсони ғайри қобили меҳнати дар таъминоти ӯ қарордоша ё ҳуқуқи аз ӯ гирифтани таъминотро доштаанд маҳрум гаштаанд;

– хароҷот барои дафн;

12.4.6. Дар ҳолати ба шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ расонидани зарари молу мулкӣ, хароҷотҳои зикргардида ҳамчун зараре, ки ба амвол бинобар

несту нобуд ё вайрон кардани он расонида шудааст, муайян карда мешавад:

– ҳангоми пурра несту нобуд шудани амвол, зарар ба арзиши аслии амволи несту нобудгардида бо тарҳи фарсудагӣ ва арзиши қисмҳои боқимондае, ки барои истифодабарӣ коршоям мебошанд, баробар аст. Чунин вайроншавии амвол, ки ҳангоми он барқарор кардани амвол аз ҷиҳати иқтисодӣ самарабахш намебошад, яъне арзиши корҳои барқароркунӣ аз арзиши харидорӣ намудани айнан ҳамин гуна амвол то лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ барзиёд аст, пурра несту нобуд шудани амвол доништа мешавад;

– ҳангоми қисман несту нобуд шудани амвол, зарар ҳамчун маблағи хароҷоте муқаррар карда мешавад, ки барои амволи вайронгаштаре ба ҳолате, ки то сар задани ҳолати суғуртавӣ дошт овардан зарур мебошад.

12.4.7. Андозаи хароҷотҳои зикргардида ҳангоми ба тариқи пеш аз судӣ ба танзим даровардани даъвоҳо бо созиши Суғуртакунанда ва шахсе, ки даъворо пешниҳод намудааст бо иштироки Суғурташаванда ва Шахси суғурташуда муайян карда мешавад.

12.4.8. Дар сурате, ки агар Тарафҳои қайдгардида ба созиши қобили қабул наомада бошанд, он гоҳ андозаи хароҷот оид ба ҷуброни зарари расонидашуда бо ҳалномаи мақомоти судӣ муайян карда мешавад.

12.4.9. Суғуртакунанда хароҷоти Суғурташаванда ё Шахси суғурташударо барои пешбурди парванда дар мақомотҳои судӣ оид ба ҳодисаи суғуртавӣ ҷуброн менамояд, агар хароҷотҳои мазкур баҳри иҷрои супоришҳои хаттии Суғуртакунанда ё бо ризоияти хаттии ӯ ба амал бароварда шуда бошанд.

12.4.10. Андозаи хароҷоти Суғурташаванда, ки аз тарафи Суғуртакунанда ҷуброн карда мешавад ва бо қонегардонии талаботҳои асосноки Шахси зарардида нисбати Суғурташаванда алоқаманд, хароҷоти Суғурташаванда оид ба пешбурди парванда дар мақомотҳои судӣ вобаста ба ҳодисаи эҳтимолии суғуртавӣ, инчунин дигар хароҷотҳое, ки бо Қоидаҳо пешбинӣ шудаанд, набояд аз андозаи маблағи суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии граждании соҳибони воситаи нақлиёт», ки бо Шартномаи суғурта муқаррар карда шудааст, зиёд бошад.

12.5. Ҳангоми сар задани ҳодисае, ки аломати суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҳодисаи нохуш» дорад:

12.5.1. Пардохти суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҳодисаи нохуш» дар доираи маблағи суғуртавӣ амалӣ карда мешавад, агар ҳодисаи нохуш ба зарари ҷисмонӣ, ба таври доимӣ гум кардани қобилияти меҳнатӣ ё

марги (ба вучуд омадани маъюбии) Шахси суғурташуда, ки дар ВН дар лаҳзаи ҳодисаи суғуртавӣ қарор дошт, оварда расонидааст. Агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ марги Шахси суғурташуда ба вучуд омада бошад, он гоҳ пардохт ба меросгирони ӯ аз рӯи қонун ё дар асоси васиятнома анҷом меёбад, агар дар Шартномаи суғурта Фоидагирандаи дигар номбар карда нашуда бошад.

12.5.2. Ҳангоми сар задани ҳодисаи суғуртавӣ Суғуртақунанда пардохти суғуртавино ба андозаи зерин анҷом медиҳад:

12.5.3. Дар ҳолати вафот кардани Шахси суғурташуда:

Ҳангоми суғуртақунӣ аз рӯи «Низоми умумӣ» – ба андозаи ҳудуди пардохт нисбати ҳар як Шахси суғурташуда. Ҳамзамон ҳудуди пардохт баробар ба:

– 40% аз маблағи суғуртавӣ, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ як Шахси суғурташуда зарар бардошта бошад;

– 35% аз маблағи суғуртавӣ, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ ду Шахси суғурташуда зарар бардошта бошад;

– бо ҳиссаҳои баробар нисбати ҳар як зарардида, агар дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ се ё зиёда аз он Шахси суғурташуда зарар бардошта бошад.

Ҳангоми суғуртақунӣ аз рӯи «Низоми ҷойҳо» – ба андозаи маблағи суғуртавӣ барои як ҷой.

12.5.4. Дар сурати ба вучуд омадани аздастдиҳии доимии қобилияти меҳнати (ба вучуд омадани маъюбии) Шахси суғурташуда, пардохтҳо ба тариқи зайл сурат мегиранд:

Ҳангоми суғуртақунӣ аз рӯи «Низоми умумӣ»

– гурӯҳи 1 – 100% аз меъёри пардохт дар сурати вафот нисбати ҳар як Шахси суғурташуда;

– гурӯҳи 2 – 75% аз меъёри пардохт дар сурати вафот нисбати ҳар як Шахси суғурташуда;

– гурӯҳи 3 – 50% аз меъёри пардохт дар сурати вафот нисбати ҳар як Шахси суғурташуда.

Ҳангоми суғуртақунӣ аз рӯи «Низоми ҷойҳо»:

– гурӯҳи 1 – 100% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой;

– гурӯҳи 2 – 75% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой;

– гурӯҳи 3 – 50% аз маблағи суғуртавӣ барои як ҷой.

12.5.5. Маблағи умумии пардохт аз рӯи тамоми ҳодисаҳои суғуртавӣ, набояд аз маблағи суғуртавие, ки дар Шартномаи суғурта (Полис) аз рӯи хавфи мазкур муқаррар карда шудааст, зиёд бошад.

Барои ҷуброни хароҷоти мазкур Шахси суғурташуда (Фоидагиранда) вазифадор аст ҳуҷҷатҳои, ки андозаи хароҷот ва

воқеияти анҷом додани чунин хароҷот барои кам кардани зиён ё иҷроиши супоришҳои Суғуртакунандаро тасдиқ менамоянд, пешниҳод намояд.

13. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ЌУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

13.1.Тартиби ҷуброни зарар бо мазмуни фасли мазкур муқаррар карда мешавад. Ҷуброни (пардохти) суғуртавӣ пас аз он, ки сабабҳо, иштирокчиён (ҳангоми мавҷуд будани онҳо), оқибати ҳодисаи рухдода ва андозаи зарар, дар сурати эътироф кардани ҳодисаи рухдода аз тарафи Суғуртакунанда ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ, пардохта мешавад. Ҳамзамон уҳдадорӣ оид ба пешниҳоди ҳуҷҷатҳое, ки сабаби сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ва андозаи зарарро асоснок мекунанд бар дӯши Суғурташаванда, Фоидагиранда, Ронандагон ва Шахсони суғурташуда воғузур карда мешавад.

13.2.Ҳангоми фаро расидани ҳодисае, ки дорои аломати ҳодисаи суғуртавӣ мебошад, Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст, вазифадоранд фавран тамоми чораҳои оқилонаро оид ба наҷот додани ВН ва шахсони дар он буда, пешгирии вайроншавии минбаъдаи ВН ва бартараф кардани сабабҳое, ки ба вучуд омадани зарари иловагӣ мусоидат менамоянд, инчунин иҷрои уҳдадориҳои дахлдори дар Қоидаи мазкур пешбинишударо, амалӣ намоянд.

13.3.Ҳангоми аз ҷониби Суғурташаванда ё шахсе, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст, барқасдона чораҳои оқилона ва дастрасро оид ба кам кардани зиёни эҳтимоли наандешидан, Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни зарар озод карда мешавад.

13.4.Пардохти ҷуброни суғуртавӣ дар давоми 5 (панҷ) рӯзи корӣ баъди аз тарафи Суғуртакунанда эътироф кардани ҳодисаи суғуртавӣ ва аз Суғурташаванда (Фоидагиранда, Шахсони суғурташуда) гирифтани тамоми ҳуҷҷатҳои талабшуда, амалӣ карда мешавад.

13.5.Агар шартӣ дигар дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, рӯзи пардохти суғуртавӣ санаи интиқоли маблағи ҷуброни (пардохти) суғуртавӣ аз суратҳисоби Суғуртакунанда, санаи тартиб додани Санади суғуртавии шакли муқарраргардида ҳангоми пардохти маблағҳои пулӣ аз ҳазинаи Суғуртакунанада, рӯзи гузоштани имзоҳои Суғурташаванда (Фоидагиранда) ва Суғуртакунанда дар созишнома дар бораи ҳисобии талабҳои оқилонаи пулӣ ё рӯзи додани роҳхат барои таъмири ВН вайронгардида ва ё дар он васл кардани таҷҳизоти иловагӣ, доништа мешавад.

13.6. Ҷаҳддорихои Суғурташаванда оид ба пешниҳоди ҳуҷҷатҳое, ки дар фасли мазкури Қоидаҳо нишон дода шудаанд, аз ҷониби Ҷоидагирандагон, шахсоне, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудаанд ё Шахсони зарардида (Зарардидагон ва ё дар натиҷаи ҲРН дар қисми суғуртакунии хавфи «Ҷавобгариҳои шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии ВН зарар бардошта) иҷро карда мешаванд.

13.7. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Зарар» ва ё «Таҷҳизоти иловагӣ» дорад, Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст вазифадоранд:

13.7.1. Фавран, ҳамон лаҳзае, ки ба ӯ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ маълум гардидааст ба мақомотҳои салоҳиятдори дахлдор хабар расонад (ҳангоми ҲРН ба БДА, ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи амалҳои ғайриҳуқуқии шахсони сеюм, дуздидани қисмҳои эҳтиётии он, дар натиҷаи ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ – ба шӯъбаи наздиктарини милитсия, ҳангоми сӯхтор ба Хадамоти зидди сӯхторӣ) ва барасмиятдарории ҳуҷҷатгузории ҳодисаи суғуртавиरो таъмин намояд. Шартҳои мазкур дар сурати вайрон шудани ҷузъҳои шишабандӣ, низоми сигналдиҳӣ, асбобҳои равшанидиҳанда, инчунин дигар ҳолатҳои бо Суғуртакунанда мувофиқа карда шуда ҳатмӣ намебошад.

13.7.2. Ба тариқи шифоҳӣ ё хаттӣ (бо шакли муқаррарнамудаи Суғуртакунанда) ба Суғуртакунанда дар бораи зарар дидани ВН бо тасвири муфассали тамоми ҳолатҳои ба ӯ маълумбуда, дар муддати 5 рӯзи қорӣ аз лаҳзае, ки Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст, дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ огоҳ гардидааст, хабар расонад.

13.7.3. Ба ғайр аз ариза дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ барои баррасии даъво оид ба ҷуброни суғуртавӣ ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зерине, ки бо Суғуртакунанда мувофиқа карда шудааст, пешниҳод намояд:

13.7.3.1. Шартномаи суғурта (Полиси суғурта, дигар ҳуҷҷате, ки воқеияти суғуртакунии ВН-ро тасдиқ менамояд) ва ҳуҷҷате, ки пардохти ҳаққи (навбатии) суғуртавиरो тасдиқ мекунад (расид, чек ва ҳуҷҷати дигаре, ки воқеияти пардохтани маблағи пулиро аз рӯи Шартнома тасдиқ менамояд);

13.7.3.2. Ваколатнома оиди ҳуқуқи пешбурди парванда дар ширкати суғуртавӣ (барои шахси ҳуқуқӣ ва намояндаи Суғурташаванда);

13.7.3.3. Шаҳодатнома дар бораи бақайдгирии ВН;

13.7.3.4. Ваколатнома дар бораи ҳуқуқи идоракунии ВН ё варақаи сайрхат;

13.7.3.5. Шаҳодатномаи ронандагии шахсе, ки ба идоракунии ВН иҷозат дода шудааст;

13.7.3.6. Ариза дар бораи пардохт бо қайди нишонаҳои бонкии Суғурташаванда барои интиқол додани маблағи пулӣ, агар пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо роҳи ғайринақдӣ сурат гирад;

13.7.3.7. Ҳуҷҷатҳои аслии мақомотҳои салоҳиятдори давлатӣ, ки воқеияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва оқибатҳои онро бо қайди ҳолатҳои сарзадани он тасдиқ менамоянд, аз он ҷумла:

– ҳангоми зарар дидани ВН дар натиҷаи ҲРН – ҳуҷҷатҳои тасдиқкардаи БДА бо қайди ҷой ва вақти ҲРН, ному насаб ва суроғи тамоми иштирокчиёни ҲРН, ҷой доштан\надоштани мастии алкоғолӣ (нашъамандӣ), намуди вайронкунии ҚҲР, доштани шаҳодатномаи ронандагии гурӯҳи дахлдор, инчунин номгӯи нуқсонҳое, ки ба ВН суғурташуда дар натиҷаи ҲРН расидааст. Ба чунин ҳуҷҷатҳо метавонанд мансуб бошанд: маълумотнома дар бораи ҳодисаи роҳу нақлиётӣ ё нусхаҳои суратчаласа ва қарор дар бораи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, таъинот (агар бароварда шудааст), маълумотномаҳои намунаҳои муқарраргардида ва аз тарафи мақомоти тафтиши пешакӣ тасдиқкардашуда, қарор дар бораи оғоз кардан ё рад намудани парвандаи ҷиноятӣ, агар чунин ҳолат ҷой дошта бошад. Пешниҳоди маълумотномаи БДА ҳангоми вайрон шудани танҳо даруни воситаи нақлиёт, шишаҳои пеш ва қафо, шишаҳои дар, фурузонакҳо, фонусҳо, ҷўзъҳои оинаҳои ВН, агар дигар шарт бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад, ҳатмӣ нестанд. Дар сурате агар ҳодисаи суғуртавӣ дар давраи амали Шартномаи суғурта (Полис) ба вучуд омада бошад аммо ариза дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ ба Суғуртакунанда пас аз ба итмом расидани муҳлати шартномаи суғурта пешниҳод гардад, он гоҳ пешниҳоди маълумотномаи БДА дар ҳама ҳолат ҳатмӣ мебошад;

– ҳангоми дуздида шудани ҷузъу қисмҳои алоҳидаи ВН ва \ ё ТИ, ки ба он васл карда шудааст, инчунин ҳангоми зарар дидани ВН дар натиҷаи амалҳои ғайриҳуқуқии шахсони сеюм - маълумотномаи тасдиқгардидаи мақомотҳои ВҚД бо қайди ҷузъу қисмҳои ВН ва \ ё ТИ дуздидашуда ё вайрон гардида, шахсони гунаҳкор, агар онҳо муайян карда шудаанд ё нусхаи тасдиқкардашудаи қарор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи воқеияти мазкур (ҳангоми рад кардани оғози парвандаи ҷиноятӣ дар маълумотнома бояд моддаи Кодекси муурофиавии ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар асоси он оғози парвандаи ҷиноятӣ рад карда шудааст, қайд карда шавад);

– ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи сўхтор - маълумотномаи тасдиқгардида аз Хадамоти зидди сўхторӣ (мақомоти

назорати давлатии зидди сӯхторӣ), нусхаи тасдиқгардидаи қарор дар бораи оғоз кардан ё рад намудани парвандаи ҷиноятӣ, ки аз тарафи мақомотҳои ВҚД ё Хадамоти зидди сӯхторӣ дода шудааст;

– ҳангоми вайрон шудани ВН суғурташуда дар натиҷаи ҳолатҳои фавқуллодаи (падидаи) табиӣ – маълумотномаи тасдиқгардидаи мақомотҳои ВҚД бо қайди зарарҳое, ки ба ВН суғурташуда расонида шудааст ва маълумотномаи тасдиқгардидаи Хадамоти давлатии гидрометеорологии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳодисаро ҳамчун ҳолати фавқуллодаи табиӣ ё падидаи хавфноки табиӣ тасдиқ менамояд.

13.7.3.8. Дар сурати анҷом додани таъмири барқароркунӣ дар НХТВН, ки бо он Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ надорад:

– ҳуҷҷатҳои пардохтии аслий ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқгардидаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда ё Фоидагирандари оид ба барқароркунии ВН вайронгардида ва ё таҷҳизоти иловагӣ (нархнома, расидҳо, ҳисобварақаҳо, борхат, супоришномаҳо ва амсоли онҳо) исбот менамояд;

– шартномаи аслий оид ба хизматрасонӣ (пудратӣ ва ғ.) ё нусхаи ба тариқи дахлдор тасдиқгардидаи он, ки байни Суғурташаванда ва маркази хизматрасонии воситаи нақлиётӣ оид ба таъмири барқароркунии ВН вайронгардида ва ё таҷҳизоти иловагии он баста шудааст, ба истиснои таъмири ВН, ки ҳангоми он шартнома байни Суғурташаванда ва маркази хизматрасонии воситаи нақлиётӣ баста намешавад;

– ҳуҷҷате, ки супурдан ва қабули корҳои иҷрошударо (хизматрасонӣ) тасдиқ менамояд, агар ташкилоти таъмиркунӣ чунин ҳуҷҷатҳоро ба расмият дарорад;

13.7.3.9. Дар сурати мустақилона аз ҷониби Суғурташаванда харидорӣ намудани қисмҳои эҳтиётӣ барои гузаронидани таъмири барқароркунии ВН вайроншуда, ба Суғуртакунанда борхатҳои аслий оиди харидорӣ намудани қисмҳои эҳтиётӣ барои гузаронидани таъмир, инчунин ҳисобварақаҳо ва ҳуҷҷатҳое, ки воқеияти пардохтро тасдиқ менамоянд, бояд пешниҳод карда шаванд. Дар борхатҳо оиди харидорӣ намудани қисмҳои эҳтиётӣ бояд қайд карда шавад: номгӯи қисмҳо, рақами феҳраст, арзиши ҳар як қисм, арзиши умумӣ. Андозаи ҷуброни суғуртавино Суғуртакунанда пас аз санҷиши маълумотҳои дар ҳуҷҷатҳои мазкур дарҷёфта барои мувофиқ будани корҳои таъмирии анҷомдода ба ҳодисаи суғуртавӣ, инчунин технологияи таъмир ва арзиши қисмҳои эҳтиётӣ муқаррар менамояд. Тамоми баҳсҳо, аз он ҷумла даъво оиди сифати таъмир, ки байни Суғурташаванда ва

ташкилоте, ки таъмиро анҷом додааст ба миён меоянд, аз тарафи Суғуртакунанда мустақилона ба танзим дароварда мешаванд.

13.7.3.10. Дар сурати аз ҷониби Суғурташаванда гузаронидани ташхиси мустақим:

– нусхаҳои ҳуҷҷатҳои ба тариқи дахлдор тасдиқшуда, ки ҳуқуқи гузаронидани ғайриқонунии нархгузори ташхиси мустақимро тасдиқ менамоянд;

– ҳуҷҷатҳои пардохтии аслий ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда (Ҷоидагирандаро) барои тартиб додани нархнома тасдиқ мекунанд;

– шартномаи аслий оид ба хизматрасонӣ ё нусхаи ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи он, ки байни Суғурташаванда ва ташхиси мустақим оид ба тартиб додани ҳулосаи ташхисӣ дар бораи афзоиш ёфтани зараре, ки дар натиҷаи вайроншавии ВН ва\ё таҷҳизоти иловагӣ расонида шудааст, баста шудааст;

– ҳуҷҷате, ки ҳаҷми хизмати расонидашударо тасдиқ менамояд.

13.7.3.11. Ҳуҷҷатҳои аслий ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқкардаи онҳо, ки хароҷоти Суғурташаванда (Ҷоидагирандаро) бинобар сабаби сар задани ҳодисаи суғуртавӣ, ки тибқи Қоидаҳо ва Шартномаи суғурта бояд ҷуброн карда шавад, тасдиқ менамоянд;

13.7.3.12. Ҳуҷҷатҳои дигаре, ки Суғуртакунанда талаб кардааст ва барои қабули қарор дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ эътироф кардан ва ба амал баровардани пардохти ҷуброни суғуртавӣ зарур мебошанд.

13.7.4. Ба намоёндаи Суғуртакунанда ВН зарардидаро то таъмири он, инчунин қисму ҷузъҳо ва таҷҳизоти иловагӣ ё қисмҳои вайроншудаи онҳоро дар намуде, ки дар натиҷаи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ҳангоми азназаргузаронӣ қарор доштаанд, пешниҳод намуда, бо Суғуртакунанда амалиётҳои минбаъдаро мувофиқа созад, ҳамзамон Суғурташаванда вазифадор аст тавзеҳоти Суғуртакунандаро оид ба камтар кардани зарар риоя намояд.

13.7.5. Бо Суғуртакунанда низоми пардохти суғуртавӣ ва гузаронидани таъмири барқароркунии ВН ва Таҷҳизоти иловагии ба он васлшударо мувофиқа намояд.

13.8. Пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Зарар» ва «Таҷҳизоти иловагӣ» амалиётҳою хусусиятҳои зеринро пешбинӣ менамояд:

13.8.1. Муоинаи ВН суғурташудаи зарардида аз тарафи Суғуртакунанда (намоёндаи \bar{y}), тартиб додани Санади муоина, нархгузори андозаи ҷуброни суғуртавӣ, ирсоли ВН суғурташуда ба таъмири барқароркунӣ, танҳо баъди аз тарафи Суғурташаванда

пешниҳод кардани маълумотнома аз мақомотҳои дахлдори салоҳиятдор ба амал бароварда мешавад, дар сурате агар он тибқи Қоидаҳо ва \ё шартҳои шартномаи суғуртаи басташуда зарур бошад. Вақт ва ҷойи муоинаро тарафҳо мувофиқа менамоянд. Агар зарари ба ВН суғуратшуда дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ расонида ба ҳаракати беҳатарии он бо гашти худ монеагӣ накунад ва сафари ғаврии хизмати ташхисӣ бо шартҳои Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад ё имконияти сафари ғаврии хизмати ташхисии Суғуртакунанда ба мавқеи таваққуфгоҳи ВН мавҷуд набошад, Суғурташаванда вазифадор аст, ВН суғурташударо ба мавқеи ҷойгиршавии хизмати ташхисии Суғуртакунанда оварда расонад ё ин, ки сафари ғайриғавриро (дар муддати 3 рӯз) ба мавқеи таваққуфгоҳи ВН суғурташуда фармоиш диҳад. Агар нуқсонҳои дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ ба ВН суғурташуда расонида ба ҳаракати беҳатарии он бо гардиши худ монеагӣ намояд, азназаргузаронӣ дар ҷойи таваққуфгоҳи ВН суғурташуда сурат мегирад. Дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи Суғуртакунанда, ВН вайронгардида бевосита ба НХТВН расонида шуда, онро аз назар гузаронида, аз Суғурташаванда ҳуҷҷатҳои дар Қоидаҳо пешбинишуда талаб карда мешаванд.

13.8.2. Корҳои таъмири-барқароркунӣ дар НХТВН, ки бо Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ дорад, дар асоси роҳхати \ ба амал бароварда мешаванд, агар дар Шартномаи суғурта дигар шартҳо пешбинӣ нашуда бошанд.

13.8.3. Дар сурати оғоз намудани парвандаи ҷиноятӣ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавиرو (бо огоҳонидани Суғурташаванда ба тариқи хатгӣ дар муддати 3 рӯзи корӣ аз лаҳзаи амали мавқуфгузорӣ) то аз ҷониби охири пешниҳод гардидани қарори ниҳой (қарор дар бораи рад кардани оғози парвандаи ҷиноятӣ, қарор дар бораи боздоштани пешбурди парвандаи ҷиноятӣ, хулосаи айбдоркунӣ ё қарори суд) нисбати парвандаи ҷиноятии оғоз шуда мавқуф гузорад.

13.8.4. Бо мувофиқаи тарафҳо ё дар сурати мавҷуд набудани НХТВН-и наздиктарин, ки бо Суғуртакунанда муносибати шартномавӣ дорад, ҷуброни суғуртавӣ бо роҳхати Суғуртакунанда дар асоси нархгузори арзиши корҳои таъмири-барқароркунӣ, ки аз ҷониби ташхисгарони Суғураткунанда ё маркази ташхиси мустақил тартиб дода шудааст, пардохта мешавад.

13.8.5. Агар Суғурташаванда бо андозаи зарар ва \ё сабабҳои ба вуқӯъ омадани он, ки аз ҷониби ташхисгарони Суғуртакунанда муайян карда шудааст, розӣ набошад, онгоҳ \ ҳуқуқ дорад гузаронидани

ташхиси мустақилро талаб намояд. Ташхиси мустақил аз тарафи ташкилоти ташхисие, ки Суғурташаванда пешниҳод намудааст ва Суғуртакунанда маъқул донистааст, анҷом дода мешавад.

13.8.6. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Зарар» дар сурати пурра несту нобуд гардидани ВН, амали шартнома қатъ гардида, ҳаққи суғуртавӣ баргардонида намешавад.

13.8.7. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Таҷҳизоти иловагӣ» дар сурати пурра несту нобуд ё дуздида шудани таҷҳизоти иловагӣ\воҳиди таҷҳизоти иловагӣ, амали шартнома нисбати таҷҳизоти иловагии\объекти несту нобудгардида (дуздида шуда) қатъ мегардад. Ҳангоми суғуртакунии таҷҳизоти иловагии такроран васлшуда ба Шартномаи суғурта иловаҳо замима мегарданд, ки мӯҳлати амали он набояд аз мӯҳлати амали Шартномаи асосии суғуртаи ВН барзиёд бошад, ҳамзамон Суғурташаванда ба Суғуртакунанда ҳаққи суғуртавии иловагиро мепардозад.

13.9. Ҳангоми дуздидани ВН суғурташуда Суғуртакунанда вазифадор аст:

13.9.1. Фавран, ҳамон лаҳзае, ки ба Суғурташаванда (намояндаи ӯ, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст) дар бораи дуздида шудани ВН суғурташуда маълум гардад, бояд ба мақомотҳои салоҳиятдори давлатӣ хабар расонида, ба Суғуртакунанда аризаи хаттиро дар шакли муқаррарнамудаи Суғуртакунанда бо тасвири муфассали тамоми ҳолатҳои ҳодисаи ба ӯ маълумбуда пешниҳод намояд.

13.9.2. Ба ғайр аз аризаи хаттӣ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ барои баррасии даъво оид ба ҷуброни суғуртавӣ ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.9.2.1. Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) ва ҳуҷҷате, ки пардохти ҳаққи суғуртавӣ ё қисми навбатии онро тасдиқ менамояд (расид, чек ва дигар ҳуҷҷати тасдиқкунандаи воқеияти пардохти маблағи пулӣ тибқи Шартнома);

13.9.2.2. Ваколатнома дар бораи ҳуқуқи пешбурди кор дар ширкати суғурта (барои шахси ҳуқуқӣ ва намояндаи Суғурташаванда);

13.9.2.3. Шаҳодатномаи бақайдгирии воситаи нақлиёт, агар чунин бақайдгирӣ дар мақомоти БДА ё дигар мақомоти салоҳиятдор, ки бақайдгирии воситаҳои нақлиётро ба амал мебарорад, гузашта бошад (ба истиснои ҳолатҳои ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замима гардидани он ё яқҷоя бо ВН дуздида шудан);

13.9.2.4. Ваколатномаҳои аслии дар бораи ҳуқуқи идоракунии ва\ё ихтиёрдории ВН суғурташуда ва варақаи хатсайр;

13.9.2.5.Маҷмӯи пурраи калидҳои аслии ВН дуздидашуда ва пултҳои идоракунии, овезаҳо, кортҳо - активаторҳои актив ва пассиви тамоми дастгоҳҳои электронӣ ва электронӣ-механикии зидди дуздида бурдан, тамоми калидҳои дастгоҳҳои механикии зидди дуздида бурдан, ки ба ВН суғуратшуда васл карда шудаанд (ба истиснои ҳолатҳои ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замима гардидани он ё якҷоя бо ВН дуздида шудан);

Ҳангоми васл кардани дастгоҳи ҷустуҷӯии зидди дуздида бурдан Суғурташаванда вазифадор аст бо талаби Суғуртакунанда ҳуҷҷате, ки пардохти хизмати мониторинги таъминкунандаи хизмати мазкурро (пардохти муштарӣ) тасдиқ мекунад, пешниҳод намояд.

13.9.2.6.Маълумотномаи мақомотҳои ВҚД бо қайди сана ва вақти мууроҷиати Суғурташаванда дар хусуси дуздида шудани ВН суғурташуда.

13.9.2.7.Қарори тасдиқнамуда дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи воқеияти дуздии ВН суғуратшуда ё маълумотнома бо қайди рақами парвандаи ҷиноятӣ, санаи оғоз шудани он ва моддаи Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

13.9.2.8.Қарори тасдиқнамуда дар бораи боздоштани пешбурди парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели дуздии ВН суғуратшуда ё маълумотнома бо қайди рақами парвандаи ҷиноятӣ, сана ва асосҳои боздоштани он.

13.9.2.9.Мактуб (созишномаи иловагӣ бо Суғуртакунанда) бо ўҳдадорихои Суғурташаванда (ва агар Суғурташаванда молики (соҳиби) ВН суғурташуда набошад- онгоҳ аз молики ВН суғурташуда низ), дар сурати ёфтани ВН суғурташуда дар муддати 2 ҳафта аз лаҳзаи ёфташуданаш ба Суғуртакунанда ҷуброни суғуртавии пардохташуда ба андозаи арзиши бозории он баргардонида мешаванд ё ба Суғуртакунанда (намояндаи ў) ВН ёфташуда, ки қаблан кормандони милитсия онро қабул карда, аз қайди мақомоти БДА баровардаанд, бо тамоми ҳуҷҷатҳои, ки барои фуруши он ба воситаи мағозаи комиссияи зарур мебошад, инчунин бо супоришнома дар бораи интиқоли маблағи пулии аз фуруши ВН ба даст овардашуда ба Суғуртакунанда супурда мешавад.

13.9.2.10.Нишонаҳои бонки Фоидагиранда- шахси воқеӣ барои интиқол додани маблағи пулӣ; барои шахсони ҳуқуқӣ- мактуб дар бораи пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо қайди нишонаҳои бонк, ки аз тарафи роҳбар ё шахсе, ки расман ҳуқуқи имзо кардани ҳуҷҷатҳои молиявиро дорад бо мӯҳри ташкилот, тасдиқ карда шудааст.

13.9.3. Пас аз анҷом ёфтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ бинобар дуздида шудани ВН амали Шартнома қатъ гардида, ҳаққи суғуртавӣ баргардонида намешавад.

13.10. Дар сурати аз тарафи ронандаи воситаи нақлиёти суғурташуда расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва (ё) амволи шахсони сеюм дар натиҷаи истифодабарии воситаи нақлиёти суғурташуда (хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии ВН») Суғурташаванда ва ё ронандае, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст, вазифадор аст:

13.10.1. Ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ бо тасвири муфассали тамоми ҳолатҳои ба ӯ маълумгардида дар муддати 5 рӯзи корӣ, аз лаҳзае, ки Суғурташаванда, намояндаи ӯ, шахсе, ки ба идоракунии ВН роҳ дода шудааст дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ огоҳ шудааст, хабар расонад.

13.10.2. Ўҳдадорихои дахлдорро, ки дар Қоидаҳо пешбинӣ шудааст, иҷро намояд.

13.10.3. Ўҳдадорихое, ки бо Қоидаҳои ҳаракат дар роҳ дар сурати ба вучуд омадани ҲРН пешбинӣ шудааст, иҷро намояд ва оид ба кам кардани зиёни аз ҳодисаи мазкур расонидашуда тадбирҳои заруриро андешад.

13.10.4. Ному насаб, суроға, рақами телефон ва соҳибони ВН, иштирокчиён ва шоҳидони ҲРН-ро навишта гирад.

13.10.5. Ба иштирокчиёни ҲРН, ки даъво дар бораи ҷуброни зарари расонидашуда пешниҳод намудаанд, рақами полиси худ ва нишонаҳои Суғуртакунандаро хабар диҳад.

13.10.6. Фавран ба Суғуртакунанда дар бораи оғози амалҳои мақомотҳои салоҳиятдор вобаста ба воқеияти зиёну зарари расонидашуда, ё аз тарафи шахсони сеюм пешниҳод гардидани даъвоҳои расмӣ, аз он ҷумла ба муоинаи амволи вайронгардида даъват карданро хабар расонад.

13.10.7. Ба ғайр аз аризаи хаттӣ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ, ҳангоми баррасии даъвоҳо дар бораи ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҷавобгарии шахрвандӣ ҳангоми истифодабарии ВН» Суғурташаванда ё Шахси зарардида бояд ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.10.7.1. Маълумотномаҳои БДА дар бораи ҲРН (шакли муқарраршуда).

13.10.7.2. Нусхаҳои қарор дар бораи оғоз ё рад кардани парвандаи ҷиноятӣ, ки аз тарафи мақомоти тафтишоти пешакӣ тасдиқ карда шудааст, агар чунин ҳолат ҷой дошта бошад.

13.10.7.3. Нусхаҳои қарорҳои мақомоти судӣ, ки эътибори қонунӣ пайдо намудааст (ҳангоми баррасии парванда дар суд).

13.10.7.4. Ҳуҷҷатҳое, ки шахсияти зарардида, ҳуқуқи соҳибии амволи вайрон ё несту нобудшуда, қонунӣ будани ҳуқуқҳо оид ба гирифтани ҷуброн (ҳуҷҷатҳо дар бораи ҳуқуқи шурӯъ кардан ба қабули мерос ва ҳуҷҷатҳои дигар) тасдиқ менамоянд. Намояндаи зарардида бояд ваколатномаи ба тариқи дахлдор ба расмиятдаровардашуда дар бораи ҳуқуқи намояндагӣ кардани манфиатҳои ӯ дар назди Суғуртақунандаро дошта бошад.

13.10.7.5. Ҳангоми расонидани зарари молумулкӣ:

– ҳуҷҷати расмии асли (нусхаи тасдиқгардида), ки аз тарафи ташкилоти дорои иҷозатнома (литсензия) оид ба амал баровардани фаъолияти нархгузори дода шудааст, бо қайди маблағи зарари ба амволи ҷабрдида расонида шуда ва нусхаи иҷозатномаи (литсензия) ташкилоти нархгузори;

– ҳуҷҷате, ки даъват кардани Суғурташавандаро барои азназаргузаронии ВН бо мақсади тартиб додани санади азназаргузаронӣ ва хулосаи ташхис дар бораи арзиши таъмири барқароркунии амволи вайронгардида, тасдиқ менамояд.

13.10.7.6. Ҳангоми расонидани зарар ба ҳаёт ва саломатӣ:

– хулосаи муассисаи дахлдори тиббӣ бо қайди хусусиятҳои ҷарроҳату маъюбии бардоштаи зарардида, нусхаи варақаи давраи ғайри қобили меҳнатӣ;

– расидҳои пардохташуда барои табобат;

– хулосаи ташхиси (экспертизаи) тиббӣ–ичтимоӣ (дар ҳолати муайян намудани маъюбӣ);

– хулосаи муассисаи дахлдори тиббӣ, ки марги зарардидаро бо қайди сабабҳои марг (дар сурати вафот кардан) тасдиқ менамояд;

– нусхаи тасдиқкардаи шаҳодатномаи вафот (дар сурати вафот кардан).

13.10.7.7. Дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ аз ташкилотҳои дахлдори салоҳиятдор, ки андозаи зарари расонидашуда ва қонунӣ будани талабҳои даъвогии пешниҳодшударо тасдиқ менамоянд.

13.11. Ҳангоми фарорасии ҳодисае, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи хавфи «Ҳодисаи нохуш» дорад, Суғурташаванда, шахси суғурташуда ё меросхӯрони ӯ ӯҳдадоранд:

13.11.1. Фавран ба муассисаи тиббӣ муроҷиат намуда, бо аризаи хаттии шакли озод ё барқия Суғуртақунандаро дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ огоҳ созад;

13.11.2. Бо талаби Суғуртакунанда муоинаи тиббиро дар назди табиб ё дар муассисаи тиббие, ки Суғуртакунанда таъин кардааст, гузарад.

13.11.3. Дар сурати вафоти Шахси суғурташуда дар ин бора ба Суғуртакунанда дар муддати 30 рӯзи тақвимӣ хабар расонад.

13.11.4. Ба Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

13.11.4.1. Маълумотномаи тасдиқкардаи БДА дар шакли муқарраргардида;

13.11.4.2. Нусхаи суратчаласаи тасдиқгардидаи БДА бо қайди Шахси зарардидаи суғурташуда;

13.11.4.3. Нусхаи қарори тасдиқгардида дар бораи оғоз кардани парвандаи ҷиноятӣ, агар чунин парванда оғоз гардида бошад;

13.11.4.4. Хулосаи тасдиқгардидаи муассисаи тиббӣ бо қайди сана ва хусусияти ҷарроҳату маъюбии бардоштаи зарардида;

13.11.4.5. Хулосаи тасдиқгардидаи ташҳиси (экспертизаи) тиббӣ-ичтимоӣ (дар сурати муқаррар кардани маъюбӣ);

13.11.4.6. Нусхаи тасдиқгардидаи шаҳодатномаи вафот (дар сурати вафоти Шахси суғурташуда);

13.11.4.7. Ҳуҷҷатҳое, ки шахсияти Шахси суғурташударо тасдиқ менамояд ва дигар ҳуҷҷатҳои зарурӣ;

13.11.4.8. Ҳуҷҷатҳои аслии муассисаи тиббӣ бо қайди ташҳиси беморие, ки Шахси суғурташуда гирифта шудааст ё нусхаҳои ба тариқи дахлдор тасдиқнамудаи ҳуҷҷатҳои зикргардида (дар сурати гум кардани қобилияти меҳнатӣ).

13.11.5. Дар сурати вафоти Шахси суғурташуда меросхӯрон ҳуҷҷатҳое, ки ҳуқуқ ба мерос ва шахсияти онҳоро тасдиқ мекунад, пешниҳод менамоянд.

13.12. Дар сурате, агар ҳуҷҷатҳои аслии ВН, инчунин калидҳои ҳуҷҷатҳое, ки дар Қоидаҳо қайд шудаанд аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои замима кардан ба маводи парвандаи ҷиноятӣ талаб карда гирифта шудаанд, ба Суғурташаванда зарур мегардад, ки нусхаҳои ҳуҷҷатҳои бақайдгирие, ки бо мӯҳру имзои кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ки пешбурди парвандаи ҷиноятиро анҷом медиҳанд, тасдиқ гардида, инчунин маълумотномае, ки воқеияти талаб карда гирифта ва ба маводи парвандаи ҷиноятӣ замима кардани ҳуҷҷатҳои мазкур ва предметҳоро бо қайди шумораҳо тасдиқ менамоянд, ба Суғуртакунанда пешниҳод намояд.

14. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҶУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

14.1. Агар бо Шартномаи суғурта шартҳои дигар пешбинӣ нашуда бошанд, тибқи Қоидаҳо ҳодисаҳои зерин ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешаванд:

14.1.1. Дуздӣ, нуқсондоркунӣ ё несту нобуд кардани амволе, ки дар ВН қарор дорад (дар ҳолатҳое, ки амволи мазкур ҳамчун таҷҳизоти иловагӣ суғурта карда нашудааст);

14.1.2. Дуздии ВН ва ТИ суғурташуда дар сурати танҳо аз рӯи хавфи «Зарар» суғурта шудани ВН;

14.1.3. Гум кардани арзиши молӣ, фарсудашавии табиӣ ВН ва таҷҳизоти иловагӣ дар натиҷаи истифодабарии он;

14.1.4. Нуқсонҳое, ки дар натиҷаи истифодабарии воситаи нақлиёт ба вучуд омадаанд. Ба нуқсонҳои истифодабарӣ (омилҳои кам шудани арзиши бақиявии воситаи нақлиёт) дохил мешаванд:

- изҳо ва оқибати занг задани бордон, (дохили ВН);
- кафидан, паридани ранг (гум кардани ҷило) дар ҷойҳои рангуборкардашудаи бордон;

- кафидан, қанда шудан, ёзидани қисмҳои оҳанин набуда (резинӣ, пластикӣ ва ғ.), ки дар натиҷаи ғайри ҲРН ба вучуд омадаанд;

- изҳои таъсири таъмири пешакӣ (ҳамворкунӣ, кафшеркунӣ ва ғ.);
- дигаргуншавии шакл (ҷойи фурӯрафта, охурча, қачиҳо) ва дигар вайроншавии механикӣ, ки бо вайрон кардани қоидаҳои истифодабарии воситаи нақлиёт ба вучуд омадааст ва натиҷаи ҲРН намебошад;

- нуқсондоршавии ночизи сатҳи болои локкардашудаи (шикастаҳои нуқтавӣ, хӯрда шудан, харошаҳо) қисматҳои бордон, дар ҳолати ҷой надоштани вайроншавии ҳуди қисм, ки ба ҳодисаи суғуртавӣ мансуб намебошад;

- суст гардидани пайвандиҳои агрегатҳо, бастҳо, ҷӯзъҳои овезонии воситаи нақлиёт;

- ғайригерметикӣ будани сохторҳои гуногуни воситаи нақлиёт.

Нуқсонҳои истифодабарӣ метавонанд натиҷаи на танҳо ба тариқи дахлдор нигоҳубин накардани (истифода бурдан) воситаи нақлиёт, балки қисман натиҷаи кӯҳна шудани (фарсудашавии) табиӣ маводи дар сохтори он истифодабурдашаванда, инчунин нуқсонҳои пурра аз сифати хизматрасонӣ (таъмири он) вобастабуда мебошад.

14.1.5. Шикастҳои нуқтагӣ, хӯрда шудан ва харошаҳое, ки дар натиҷаи истифодабарии шустушӯи механикӣ бардошта шудаанд;

14.1.6. Нуқсондоршавӣ, талафёбӣ, дуздида шудани магнитолаи воситаи наклиёти суғурташуда аз панели тарафи пеши бардошташаванда ё тарафи пеши панел, ки дар ВН суғурташуда ҳангоми ғоиб будани ронанда монда шудааст;

14.1.7. Дуздидан, нуқсондоршавӣ, несту нобуд шудани нишонаҳои бақайдгирии ВН;

14.1.8. Шикаст, кор накардан, аз кор баромадани қисмҳо, васлҳо ва агрегатҳои ВН дар натиҷаи истифодабарии он, аз он ҷумла бинобар ба даруни васлҳо ва агрегатҳо афтидани қисмҳои бегона, ҳайвонот, мавод, обҳои борон ва оби барф (зарбаи обӣ ва ғ.);

14.1.9. Нуқсондоршавӣ, талафёбӣ ё дуздида шудани тент (ҳангоми суғуртакунии воситаи наклиётҳои боркаш, навъҳои боркаши воситаи наклиётҳои сабуқрав, ядак ва нимядакҳо), агар дигар шарт дар Шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад;

14.1.10. Зараре, ки дар натиҷаи барнагардонидани ВН суғурташуда ба Суғурташаванда ба вучуд омадааст (ҳангоми суғуртаи ВН, ки ба кироя, иҷора, лизинг дода шудааст);

14.1.11. Дуздидан, нуқсондоршавӣ, несту нобуд кардани ВН, ки Суғурташаванда харидорӣ намудааст:

14.1.11.1. Бо вайрон кардани қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон иваз кардани рақамҳои мушаххаси корхона;

14.1.11.2. Барасмиятдарории гумрукиро нагузаштааст ё онро бо вайрон кардани тартиби муқарраршуда ё дар асоси ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда гузаштааст;

14.1.11.3. Аз тарафи БДА дар асоси ҳуҷҷатҳои сохтакоришуда ба қайд гирифта шудааст.

14.1.12. Дуздида шудани ВН суғурташуда якҷоя бо ҳуҷҷатҳои бақайдгирии дар он мавҷудбуда (шаҳодатномаи бақайдгирии ВН ва ё калидҳои он, ба истиснои ҳолатҳои ҳуҷуми роҳзанона ва ё ғоратгарӣ);

14.1.13. Дуздида шудани ВН пас аз гум кардани ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ, агар дар лаҳзаи ҳодисаи рухдода ҳуҷҷатҳои мазкур барқарор карда нашуда бошанд, ба ғайр аз ҳолате, ки Суғурташаванда сари вақт (на дертар аз 2 шабонарӯз пас аз гумшавӣ) ариза дар бораи барқарор кардани ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ ба мақомотҳои дахлдори салоҳиятдор пешниҳод карда бошад.

14.1.14. Дуздида шудани ВН суғурташуда ва пас аз он дуздида шудани ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ.

14.1.15. Дуздида шудани таҷҳизоти иловагӣ ё қисмҳои ВН, агар онҳо дар лаҳзаи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ аз ВН суғурташуда алоҳида қарор доштаанд.

14.1.16. Дуздида шудани чархи эҳтиётии ВН, агар тасарруфи он бе расонидани зарар ба худи ВН суғурташуда анҷом ёфтааст, агар дигар ҳолат бо шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад. Истиснои мазкур нисбати чархҳои эҳтиётие, ки аз рӯи хавфи «Тачҳизоти иловагӣ» суғурта шудааст, паҳн намегардад.

14.1.17. Зараре, ки дар натиҷаи аз ҷониби Суғурташаванда истифода бурдани воситаи нақлиёти техникий нуқсондор ба вучуд омадааст;

14.1.18. Зараре, ки бо нуқсондоршавӣ ё несту нобуд шудани чархҳои воситаи нақлиёт (резинаҳо, дискҳои чарх, сарпӯшакҳои чарх) ва бо зарари бо дигар қисми ВН расонидашуда алоқаманд намебошанд, ба истиснои вайрон шудани чархҳо дар натиҷаи ҳаракатҳои барқасдонаи шахсони сеюм. Дар ҳама гуна ҳолат зараре, ки бо вайрон шудани резинаҳо алоқаманд мебошад, агар истифодабарии ВН тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бинобар дар ҳолати ғайриқаноатбахш қарор доштани резинаҳо манъ карда шудааст, ҷуброн карда намешавад.

14.1.19. Нуқсондоршавӣ, несту нобуд ё дуздии ВН суғурташуда ва \ё ТИ, зараре, ки ба ҳаёт ва саломатии Шахсони суғурташуда, зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва \ё молумулки шахсони сеюм расонидашуда дар натиҷаи:

14.1.19.1. Ҳаракатҳои барқасдона ё қаллобии Суғурташаванда, Фоидагиранда, шахсе, ки ба идоракунии ВН суғурташуда аз руи Шартнома роҳ дода шудааст, мусофирони ВН суғурташуда, инчунин кормандони Суғурташаванда (агар Суғурташаванда шахси ҳуқуқӣ бошад), ки ба вучуд омадани ҳодисаи суғуртавӣ равона шудааст ё ҳангоми аз тарафи шахсони дар боло зикршуда содир намудан ё кӯшиши содир кардани чиноят;

14.1.19.2. Идора кардани ВН аз тарафи шахсе, ки ба идоракунии ВН тибқи шартномаи суғурта роҳ дода нашудаанд:

- дар синни аз 70 солагӣ боло, аз 21 солагӣ камтар ва ё бо собиқаи идоракунии камтар аз 1 сол, агар бо созиши иловагӣ ба Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) дигар шарт пешбинӣ нашуда бошад;

- надоштани хуччатҳои бо Қоидаҳои ҳаракат дар роҳ (минбаъд «ҚХР» номида мешаванд) пешбинишуда – варақаи (талони) азназаргузаронии техникий, шаҳодатномаи ронандагии дараҷаи дахлдор, ба ғайр аз ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- надоштани ваколатнома оид ба ҳуқуқи идоракунии воситаи нақлиёти суғурташуда ё дар варақаи хатсайр қайд нашуда;

- дар ҳолати ҳама гуна шакли мастӣ, мадҳушии нашъамандӣ ё токсикологӣ ё зери таъсири доруворие, ки истифодабарии он ҳангоми

идоракунии ВН манъ шудааст, қарор доштан, инчунин агар ронандаи ВН суғурташуда аз ҷойи ҲРН ғайб задааст ё гузаштани ташхиси тиббиро рад намудааст.

14.1.19.3.Кашидани тамоку ё муносибати беэҳтиётона ба оташ дар ВН суғурташуда;

14.1.19.4.Истифодаи ВН берун аз ҳудуд ё давраи амале, ки бо шартномаи суғурта муайян карда шудааст;

14.1.19.5.Истифодаи ВН суғурташуда дар мусобиқаҳо, пойгаҳо ё барои таълими идоракунии ВН, инчунин бо мақсадҳои бархилофи таъиноти техникӣ буда бе созиши хаттӣ бо Суғуртакунанда;

14.1.19.6.Додани ВН суғурташуда ба лизинг, иҷора, кироя ё гарав бе созиши хаттӣ бо Суғуртакунанда;

14.1.19.7.Аз тарафи Суғурташаванда ё шахсе, ки ба идоракунии воситаи нақлиёти суғурташуда аз руи Шартномаи суғурта (Полис) роҳ дода шудааст, вайрон кардани қоидаҳои истифодабарии ВН, беҳатарии зидди сӯхторӣ, кашонидан ва нигоҳ доштани маводу предметҳои оташангез ё тарканд, талаботи техникаи беҳатарӣ ҳангоми боркашонӣ (тибқи ҚҲР);

14.1.19.8.Бор кардан, фаровардан ё интиқол додани ВН суғурташуда бо ҳама гуна намуди нақлиёт (ба истиснои кашонда бурдани ВН ва интиқоли он барои азназаргузаронии Суғуртакунанда);

14.1.19.9.Анҷом додани корҳои марбут ба хизматрасонии техникӣ ва таъмири ВН суғурташуда, ба истиснои таъмири он дар асоси супориши Суғуртакунанда;

14.1.19.10.Таъсири таркиши ядрӯӣ, радиатсия ё захролудшавии радиоактивӣ;

14.1.19.11.Амалиётҳои низомӣ, манёврҳо ё дигар чорабиниҳои низомӣ, ҷанги шаҳрвандӣ, ҳама гуна ошубҳои халқӣ ё корпартоӣ;

14.1.19.12.Амалиётҳои террористӣ;

14.1.19.13.Мусодира, ҳабс ё несту нобуд кардани ВН суғурташуда дар асоси супориши мақомотҳои давлатӣ.

14.1.20. Дузидани ВН дар ҳолате, агар Суғурташаванда ба Суғуртакунанда маҷмуи пурраи калидҳои аслиӣ ва ҳуҷҷатҳои бақайдгирии ВН суғурташударо пешниҳод накардааст, ба истиснои ҳолатҳои, ки:

14.1.20.1.Суғурташаванда қаблан то фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ба тариқи хаттӣ Суғуртакунандаро дар бораи гум кардани калидҳои ВН ё шаҳодатномаи бақайдгирӣ ё ҳуҷҷати онро ивазкунанда огоҳ накардааст;

14.1.20.2. Шаҳодатномаи бақайдгирӣ ва\ё калиди ВН суғурташуда якҷоя бо ВН дар натиҷаи содир гардидани ғоратгарӣ ё роҳзанӣ дуздида шудаанд;

14.1.20.3. Онҳо ба маводи парвандаи ҷиноӣ замима гардидаанд, ки ин бо ҳуччатҳои мақомоти ВҚД тасдиқ карда шудааст.

14.1.21. Ҳангоми мавҷуд будани нуқсонҳои сершумор, инчунин несту нобуд ё дуздида шудани ВН ва\ё ТИ суғурташуда, агар аз тарафи мақомотҳои салоҳиятдор ҳолатҳое, ки ба Суғуртақунонда имконият диҳад, ки ҳодисаи содиршударо ҳодисаи суғуртавӣ эътироф намояд, муқаррар карда нашудааст.

14.2. Аз руи хавфи «Ҷавобгарии шаҳрвандӣ ҳангоми истифодабарии воситаи нақлиёт» чунин зарарҳо ҷуброн карда намешаванд:

14.2.1. Зараре, ки бинобар нуқсондоршавӣ ё несту нобуд шудани предметҳои қадим ё дигар предметҳои нотақрор, маснуот аз металл-фулузот ва сангҳои қимматбаҳо ва нимқиммат, пули нақдӣ, қоғазҳои қимматнок, предметҳои дорои хусусияти динӣ, инчунин асарҳои илмӣ, адабиёт ва санъат, дигар объектҳои моликияти зеҳнӣ ба вучуд омадааст;

14.2.2. Зараре, ки ба ронанда, мусофир (мусофирон), амволи дар ВН қарордошта ва дар Шартномаи суғурта қайдгардида расонида шудааст;

14.2.3. Гум шудани арзиши молии ВН зарардида;

14.2.4. Зараре, ки ба ВН ва ядаки дар Шартномаи суғурта нишондодашуда, ки дар он бор кашонида мешавад, таҷҳизоти дар он васлшуда, расонида шудааст;

14.2.5. Зараре, ки ба корманд ҳангоми иҷрои вазифаҳояш тибқи Шартномаи меҳнатӣ ё ҳуқуқи шаҳрвандӣ, ки бо Суғурташавандаи воситаи нақлиёт баста шудааст ва дар Шартномаи суғурта қайд гардидааст ва ё ба амволи ба шахси мазкур тааллуқдошта расонида шудааст;

14.2.6. Зараре, ки дар натиҷаи қувваи бебозгашт ё ҳаракатҳои барқасдона ё беэҳтиётии дағалонаи шахсони сеюми зарардида ба вучуд омадааст;

14.2.7. Зараре, ки ба соҳиби воситаи нақлиёти Суғурташуда ё шахсоне, ба идоракунии воситаи нақлиёт роҳ дода шудаанд дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриҳуқуқи шахсони дигар, расонида шудааст;

14.2.8. Зараре, ки ба ҳаёт, саломатӣ ва\ё амволи аъзоёни оилаи Суғурташаванда, инчунин ба дигар шахсоне, ки дар Шартномаи суғурта номбар карда шудаанд, шаҳрвандони дигаре, ки бо Суғурташаванда хоҷагии умумиро пеш мебаранд, расонида шудааст, агар Суғурташаванда шахси воқеӣ бошад;

14.2.9. Зараре, ки ба муҳити зист расонида шудааст;

14.2.10. Зараре, ки ба Суғурташаванда аз ҷониби шахсоне, ки дар Шартномаи суғурта номбар карда шудаанд, расонида шудааст.

14.3. Аз руи хавфи «Ҳодисаи нохуш» гум кардани қобилияти меҳнати доимӣ (маъюбӣ) ва ё ғавти шахси суғурташуда ҷуброн карда намешаванд, агар ҳодиса дар натиҷаи ҳолатҳои зерин ба амал ояд:

14.3.1. Ҳаракатҳои ғайриҳуқуқии шахсони сеюм, аз он ҷумла ҳангоми ғоратгарӣ, роҳзанӣ (кӯшиши ғоратгарӣ, роҳзанӣ);

14.3.2. Бемории рӯҳӣ ё дигар вайроншавии вазнини асаб, сактаи майнаи сар ё сактаи дили шахсе, ки ВН-ро дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ идора мекард. Ҷавобгарию Суғуртакунанда дар сурате нигоҳ дошта мешавад, агар муқаррар гардад, ки шахси идоракунандаи ВН то сар задани ҳодисаи мазкур гирифтори чунин беморӣ набуд.

14.4. Тибқи Қоидаи мазкур чунин зарарҳо ҷуброн карда намешаванд:

14.4.1. Зарари маънавӣ, гум кардани даромад дар натиҷаи истодагӣ, ҷаримабандӣ, гум кардани тиҷорат ва дигар хароҷотҳои бевоситаи Суғурташаванда, Ҷоидагиранда, Шахси суғурташуда ва шахсони сеюм (барои истиқомат кардан дар меҳмонхона дар рафти таъмири ВН суғурташуда, хароҷоти сафари хизматӣ, ҷоидаи аз даст рафта, дигар зиён, аз он ҷумла бо гузаштани мӯҳлати кафолатӣ ва ғ. алоқаманд).

14.4.2. Зараре, ки (зиёни асли ва ҷоидаи аз даст дода), дар натиҷаи фарорасии ҳодисаҳои дар Қоидаи мазкур номбаршуда ба вуқӯъ омадааст.

14.4.3. Зараре, ки дар натиҷаи ҳаракати беихтиёронаи ВН суғурташуда (маҳдудияти мазкур нисбати хавфи «Ҷавобгарию граждании ҳангоми истифода бурдани воситаи нақлиёт» ва «Ҳодисаи нохуш» паҳн намеградад) ба вуқӯд омадааст.

14.4.4. Зараре, ки дар натиҷаи нуқсондоршавии ВН бинобар дар он ҷой кардани предметҳои интиқолшаванда (бор ё амволи дигар, агар чунин интиқол натиҷаи ҳодисаи суғуравӣ нагардида бошад) ба вуқӯд омадааст.

14.4.5. Таъмир оид ба барқароркунӣ ё ивазкунии агрегату қисмҳои ВН, ки вайроншавии онҳо бо ҳодисаи суғуртавӣ алоқаманд нестанд, инчунин арзиши корхое, ки анҷом додани онҳо бо зарурати технологияи пешбиниамудаи корхонаи истеҳсолкунанда (ба ҷойи таъмир иваз намудани қисмҳо ва монанди он), ба миён наомадааст.

14.4.6. Зараре, ки бевосита бо ҳодисаи суғуртавӣ алоқаманд мебошад.

14.4.7. Хароҷот барои корхое, ки бо технологияи корхонаи истеҳсолкунанда пешбинӣ нашудааст.

14.4.8. Ҳангоми пурра несту нобуд шудани ВН суғурташуда, арзиши бартараф кардани вайроншави ё нуқсонҳое, ки ба Суғуртакунанда то фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ арз шудааст.

14.4.9. Ҳангоми дуздидан ё пурра талаф ёфтани ВН суғурташуда – арзиши бартараф кардани вайроншави ё нуқсонҳое, ки Суғуртакунанда ба Суғурташаванда онро бо маблағи пулӣ пардохтааст, аммо ВН таъмиршуда ба Суғуртакунанда барои муоина пешниҳод нагардидааст.

15. ФРАНШИЗА

15.1.Тарафҳо метавонанд дар Шартномаи суғурта (Полиси суғурта) андозаи зарари аз ҷониби Суғуртакунанда ҷуброннашаванда - франшизаро кайд намоянд.

15.2. Интихоби франшиза аз тарафи Суғурташаванда ва андозаи он дар Шартномаи суғурта (Полис) дарҷ меёбад. Агар дар Шартномаи суғурта шарти дигар пешбинӣ нашуда бошад, онгоҳ франшизаи дар Шартнома (Полис) зикргардида бо шартҳои франшизаи бевосита муқаррар карда мешавад.

15.3. Дар шартномаи суғуртавӣ метавонад шартҳои иловагии татбиқи франшиза низ пешбинӣ карда шавад.

15.4.Андозаи франшиза дар асоси созиши тарафайн ҳангоми бастании Шартномаи суғурта дар шакли фоизи мутаносибан ба маблағи суғуртавӣ ё андозаи устувор муқаррар карда мешавад.

15.5.Татбиқи франшиза омилест, ки ба кам гардидани тарифи суғурта аз ҳисоби коэффисиентҳои тасҳеҳӣ таъсир мерасонад, ба истисноии ҳолатҳое, ки татбиқи франшиза шарти ҳатмӣ барои ба суғурта қабул гардидани хавф бошад.